

Dirnad Economi Cymru

Cyllid Allforio yng Nghymru

Chwefror 2019

Cynnwys

Crynodeb Gweithredol	3
1 Cyflwyniad	6
2 Allforio BBaCh: buddion, heriau a chymorth	6
3 Gweithgaredd allforio Cymru	14
4 Arolwg cyllid allforio	21
5 Casgliadau	32
6 Camau a gweithrediadau yn y dyfodol	32
Atodiadau	36

Nikos Kapitsinis, Max Munday, Annette Roberts a Rachel Williams

Uned Ymchwil Economi Cymru,

Ysgol Busnes Caerdydd

mundaymc@cf.ac.uk

Am ragor o wybodaeth neu i gyflwyno adborth a chynigion ymchwil, e-bostiwch:

DirnadEconomi@banccatblygu.cymru

Mae'r Swyddfa Ystadegau Gwladol wedi cyngori ar gynhyrchu yr adroddiad hwn, ond nid yw'n gyfrifol am y safbwyntiau na'r ystadegau a gyflwynwyd ac nid yw wedi dilysu'r cynnwys.

Dirnad Economi Cymru Cyf, Uned J Pentref Busnes Iâl, Ffordd Ellice, Wrecsam, Cymru, LL13 7YL, 11001584.

Banc Datblygu Cymru Ccc (Development Bank of Wales Plc) yw cwmni daliannol Grŵp sy'n masnachu fel Banc Datblygu Cymru. Mae'r Grŵp yn cynnwys nifer o is-gwmnïau sydd wedi'u cofrestru gydag enwau gan gynnwys y blaenlythrennau BDC. Mae Banc Datblygu Cymru yn gwmni cyllid datblygu sy'n eiddo yn gyfan gwbl i Weinidogion Cymru ac nid yw'n cael ei awdurdod na'i reoleiddio gan yr Awdurdod Rheoleiddio Darbodus (ARhD) na'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol (AYA). Mae gan Fanc Datblygu Cymru (Banc Datblygu Cymru ccc) dri is-gwmni sy'n cael eu hawdurdodi a'u rheoleiddio gan yr AYA. Sylwer nad yw Banc Datblygu Cymru Ccc (Banc Datblygu Cymru ccc) nac unrhyw un o'i is-gwmnïau yn sefydliadau bancio ac nid ydynt yn gweithredu fel y cyfryw. Golyga hyn nad oes unrhyw un o endidau'r grŵp yn gallu derbyn adneuon gan y cyhoedd. Gellir dod o hyd i siart strwythur cyfreithiol cyflawn ar gyfer Banc Datblygu Cymru Ccc banccatblygu.cymru

Crynodeb Gweithredol

Dyma'r cyntaf mewn cyfres o adroddiadau pwrpasol a gynhyrchwyd gan Ysgol Busnes Caerdydd ar gyfer Dirnad Economi Cymru. Mae'r adroddiad yn canolbwyntio ar gyflenwad a galw Cymru am gyllid allforio ymhlith busnesau bach a chanolig (BBaCh). Mae'r adroddiad yn archwilio rôl cyllid allforio ar gyfer BBaCh, ac mae'n cynnwys canfyddiadau allforio cyllid Arolwg o dros 500 o BBaCh yng Nghymru a gynhaliwyd ym mis Tachwedd / Rhagfyr 2018, gan archwilio gweithgarwch allforio BBaCh, bwriadau, anghenion cyllid a chyfyngiadau allforio. Mae'r adroddiad yn gwneud cyfres o argymhellion mewn perthynas â chynhyrchion cyllid allforio ar gyfer BBaCh. Mae pwyntiau allweddol o'r ymchwil a'r Arolwg Cyllid Allforio wedi'u crynhoi isod.

Datgelodd *Arolwg Busnesau Bach y Swyddfa Ystadegau Gwladol*, ym 2016, fod 14% o BBaCh Cymru yn allforio nwyddau a / neu wasanaethau, tra bod yr *Arolwg Cyllid Allforio* yn awgrymu bod tua 11% o BBaCh Cymru yn ystyried eu hunain fel allforwyr.

Dros y cyfnod diweddaraf, mae Cymru wedi allforio £16.5 biliwn mewn nwyddau a £5.6 biliwn mewn gwasanaethau. Mae hyn yn arbennig o arwyddocaol o gofio maint y boblogaeth. Mae peiriannau a thrafnidiaeth yn gwneud cyfanswm o £8.5 biliwn o allforion nwyddau ac mae gwasanaethau yswiriant a phensiwn yn gwneud cyfanswm o £1.4 biliwn o allforion gwasanaethau. Mae *Arolwg Cyllid Allforio* yn awgrymu bod dros draean o BBaCh gweithgynhyrchu yn allforio.

Mae nifer o fuddion a heriau i allforio sy'n cael eu nodi'n gyffredin gan BBaCh mewn ymchwil cyllid allforio. Mae'r rhain yn cynnwys rhwystrau ar lefel micro, materion sy'n canolbwyntio'n fewnol sy'n cynnwys ddiffyg cyfalaf a rhwystrau ar lefel macro, sy'n ffactorau allanol fel cystadleuaeth mewn marchnadoedd tramor.

Cyllid yw un o'r rhwystrau mwyaf penodol i weithgarwch allforio BBaCh yn ôl ymchwil. Canfu'r *Arolwg Cyllid Allforio* fod traean o BBaCh sy'n allforwyr a BBaChau sy'n ystyried allforio yn gweld cyllid fel rhwystr. Fodd bynnag, nid yw llawer o fusnesau bach a chanolig yn ymwybodol o wasanaethau cyllid allforio. Mae diffyg gwybodaeth am gynhyrchion cyllid allforio a gwasanaethau cymorth allforio eraill yn effeithio yn arbennig ar allforwyr sy'n gwneud hynny am y tro cyntaf.

Roedd ymatebwyr i'r *Arolwg Cyllid Allforio* sy'n BBaCh sy'n allforio yn gwasanaethu tua 30 o farchnadoedd gwahanol, gan gynnwys yr Emiradau Arabaidd Unedig a Tsieina. Y ddwy farchnad allforio mwyaf cyffredin ar gyfer busnesau bach a chanolig eu maint oedd Ffrainc, gyda 48% yn allforio yma, ac Unol Daleithiau yr America, gyda 35% yn allforio yma. Ar gyfer y mwyafrif o fusnesau bach a chanolig sy'n allforio, roedd gwerthiannau allforio yn cynrychioli cyfran fach o gyfanswm refeniw.

Ar gyfer BBaChau sy'n allforwyr, roedd y rhwystrau rhag cynyddu masnach dramor yn cynnwys costau cludo, lefelau cystadleuaeth dramor, gwybodaeth wael am farchnadoedd tramor, risg cyfnewid tramor a diffyg cyllid i helpu gydag allforio.

Roedd llai nag un chwarter o fusnesau bach a chanolig sy'n allforio wedi chwilio am gyngor ar allforio. Ni ddefnyddiodd dros 85% o BBaChau sy'n allforio ar hyn o bryd unrhyw gynhyrchion cyllid allforio penodol. O'r allforwyr presennol nad oeddent erioed wedi defnyddio cynhyrchion cyllid allforio, nid oedd bron i dri chwarter yn gwybod bod cyllid ar gael i gynorthwyo gyda gweithgarwch allforio. O'r busnesau bach a chanolig nad ydynt yn defnyddio cyllid allforio ar hyn o bryd, roedd gan ryw 30% ddiddordeb mewn cynhyrchion cyllid allforio, gan gynnwys benthyciadau cyfalaf gweithio, cymorth bond ar gyfer contractau tramor, yswiriant / gwarantau i dalu am risgiau sydd a wnelo diffyg talu a chymorth cyfnewid tramor i warchod rhag amrywiadau mewn arian cyfred.

Roedd yr *Arolwg cyllid allforio* yn cynnwys busnesau bach a chanolig sy'n ystyried allforio a chwmnïau a allforiodd yn anuniongyrchol trwy werthu i gwmnïau'r DU a oedd yn rhan o gadwyni gwerth byd-eang. O'r cwmnïau hyn dim ond 4% a adroddodd eu bod wedi chwilio am gyngor mewn perthynas â gweithgarwch allforio neu wedi derbyn cyngor. Yn y grŵp hwn, nid oedd 76% yn ymwybodol bod cynhyrchion ariannol ar gael i helpu gydag allforio, ac o'r rhai a oedd yn ymwybodol o'r cynhyrchion hyn, nid oedd yr un ohonynt erioed wedi gwneud cais am y gefnogaeth hon. Yn y grŵp hwn roedd lefelau cyffredinol o ddiddordeb mewn gwahanol fathau o gefnogaeth ychydig yn uwch na'r sampl allforio gyda 45% â diddordeb mewn benthyciadau i dalu am gyfalaf gwaith, 48% â diddordeb mewn cymorth bond ar gyfer contractau tramor, 53% â diddordeb mewn cynhyrchion yswiriant a 43% â diddordeb yn y cymorth cyfnewid tramor.

O'r BBaCh sy'n allforwyr a ymatebodd i'r Arolwg, mae 7% yn disgwyl i werthiannau tramor gynyddu yn dilyn Brexit, mae 38% yn disgwyl i werthiannau tramor aros yr un fath, gyda 28% yn disgwyl i allforion ostwng. Fodd bynnag, nid oedd 27% o'r ymatebwyr yn gwybod beth fyddai effaith Brexit ar eu hallforion.

Roedd yr Arolwg yn cynnwys nifer fawr o fusnesau bach a chanolig nad ydynt yn allforio (369 o gwmnïau), ac o'r rhain, dywedodd ychydig dros ddwy ran o dair ohonynt nad oedd allforio yn berthnasol i'r sector na'r nwyddau / gwasanaethau a gynhyrchir, gyda chwmnïau eraill yn nodi eu bod yn canolbwyntio ar farchnadoedd domestig.

Camau a gweithrediadau yn y dyfodol

Mae'r camau nesaf a awgrymir yn yr adroddiad hwn yn canolbwyntio ar faterion cyllid allforio ac awgrymiadau ar gyfer ymchwil pellach.

- Mae'r adroddiad yn dangos bwlch mewn cynhyrchion cyllid allforio ar gyfer busnesau bach a chanolig yng Nghymru. Mae Banc Datblygu Cymru mewn sefyllfa gref i archwilio hyn fel maes darpariaeth yn y dyfodol, yn enwedig lle nad yw'r farchnad ar hyn o bryd yn cynnig cynhyrchion cyllid wedi'u teilwra'n ddigonol i gwmnïau llai.
- Dylai unrhyw gynhyrchion cyllid allforio sy'n cyd-fynd â rhaglenni cymorth allforio presennol gyd-fynd â chodi ymwybyddiaeth strwythuredig ymhlith busnesau bach a chanolig. Roedd prinder gwybodaeth BBaCh am argaeledd gwasanaethau yn ganfyddiad allweddol yn yr *Arolwg*.
- Dylid ystyried cyllid allforio ar gyfer BBaCh Cymru sy'n allforwyr am y tro cyntaf.
- Dylid hyrwyddo rhai o'r gwasanaethau newydd a gynigir gan UK Export Finance (UKEF) o ran cefnogi trafodion DU-DU, trwy gyflenwyr Haen 1 i gwmnïau mawr, i'r cwmnïau hyn.

- Mae angen targedu unrhyw gynhyrchion newydd neu ymyriadau eraill yn ofalus er mwyn iddynt gael yr effaith orau.

Bylchau data ac ymchwil pellach

Roedd materion allweddol mewn perthynas â data ac ymchwil bellach a ystyriwyd yn yr adroddiad yn cynnwys:

- Cyfrif mwy amserol a manwl o wasanaethau allforio rhanbarthol.
- Allforion o Gymru yn ôl maint y cwmni a nodweddion eraill (sector a pherchenogaeth).
- Graddfa a nodweddion cyflenwyr Haen 1 Cymru i allforwyr y DU.
- Ymchwil pellach ar fusnesau bach a chanolig sy'n allforio trwy gyfrwng llwyfannau digidol.

1. Cyflwyniad

Gellir categorio dros 99% o fusnesau yng Nghymru fel busnesau bach a chanolig (BBaCh). Yn 2018 roedd 257,500 o BBaCh yng Nghymru¹. Mae BBaCh yn fwy cyffredin mewn diwydiannau sydd â rhwystrau is o ran mynediad fel gwasanaethau ariannol a busnes, a chyfanwerthu, manwerthu, trafnidiaeth, gwestai a chyfathrebu. Fodd bynnag, mae gan y sectorau hyn gyfleoedd i werthu dramor, neu weithiau werthu i gwmnïau yn y DU sy'n allforio yn ddiweddarach.

Mae allforio yn rhan annatod o weithgarwch economaidd Cymru. Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar ddarpariaethau cymorth allforio penodol ar gyfer BBaCh yng Nghymru, tra hefyd yn cydnabod yr amgylchedd ehangach y maent yn gweithredu ynddo.

Yn gyntaf, mae'r adroddiad yn ystyried y manteision a'r rhwystrau i allforio, a chyflenwad cynhyrchion cyllid allforio a gwasanaethau cymorth allforio cysylltiedig i gwmnïau Cymreig. Yna mae'r adroddiad yn archwilio tueddiadau diweddar mewn gweithgarwch allforio tramor yng Nghymru.

Mae'r adroddiad yn mynd rhagddo i archwilio canfyddiadau *Arolwg Cyllid Allforio*² o weithgareddau allforio ymhlith BBaCh yng Nghymru. Roedd yr Arolwg yn cwmpasu themâu megis gweithgarwch busnes cyffredinol, bwriadau allforio, arwyddocâd allforio, cyrchfannau gwerthu tramor a rhwystrau i allforio BBaCh. Arolygwyd cyllid a chyngor allforio gan BBaCh Cymru, bylchau yn y ddarpariaeth, ymwybyddiaeth o gynhyrchion cyllid allforio a materion proses wrth geisio cymorth hefyd.

Yn olaf, tynnir y dystiolaeth o bapurau cyd-destun a chanfyddiadau'r Arolwg at ei gilydd mewn cyfres o gasgliadau ac argymhellion, gyda'r rhain wedi'u gosod yng nghyd-destun yr amodau masnachu ansicr sy'n digwydd trwy broses drawsnewid yr UE.

2. Allforio BBaCh: buddion, heriau a chymorth

Mae Cymru'n economi fach agored sy'n ddibynnol ar fasnach genedlaethol a rhyngwladol. Trwy fentro i mewn i farchnadoedd tramor, mae busnesau'n agor hyd at filiynau o ddarpar gwsmeriaid posibl, a gallai rhai ohonynt fod yn fwy ymatebol i gynnyrch neu wasanaeth nac i gwsmeriaid lleol. Mae'r adran hon yn archwilio'r manteision a'r rhwystrau i weithgaredd allforio, ac yn archwilio'r cymorth sydd ar gael i helpu BBaCh i dyfu gwerthiant tramor. Roedd yr adran hon yn bwydo gwybodaeth i mewn i'r *Arolwg cyllid allforio* o'r BBaCh a archwiliwyd yn Adran 4 yr adroddiad.

¹ Llywodraeth Cymru (2018). Dadansoddiad o Faint Busnesau Gweithredol yng Nghymru 2018. [ar-lein] Ar gael yn: <https://gov.wales/docs/statistics/2018/181129-size-analysis-welsh-business-2018-en.pdf>

² Cynhaliwyd yr Arolwg gan Beaufort Research ar ran Dirnad Economi Cymru.

2.1. Buddion allforio

Mae sefydliadau sy'n allforio yn adrodd am ystod o fuddion, fel yr amlinellir yn Ffigur 1³. Gall gwerthiannau rhyngwladol weithio i leihau'r risg i allforwyr sydd â chwsmeriaid ar draws nifer o farchnadoedd tramor ac mae'r un peth yn wir ar raddfa fwy macro ar gyfer economi Cymru. Gallai allforio i ystod ehangach o wledydd weithio i 'warchod' economi Cymru, gan ei gwneud yn llai agored i amhariadau mewn unrhyw farchnad, ac yn wir yn llai agored i amrywiadau macro-economaidd y DU.

Ar gyfer busnesau sy'n gwerthu cynhyrchion neu wasanaethau tymhorol, gall allforio i wledydd gyda thymhorau cyferbyniol gynyddu elw yn ystod yr hyn a allai fel arall fod yn 'allan o'r tymor'. Er enghraifft, mae patrymau gwahanol o alw rhyngwladol yn bwysig ar gyfer rhai rhannau o allforio bwyd.

2.2. Rhwystrau rhag allforio

Er bod nifer o fuddion yn gysylltiedig ag allforio, mae yna nifer o heriau a rhwystrau hefyd. Mae ymchwil allforio yn nodi rhwystrau ar lefel micro, o ran ffactorau sydd a wnelo'r cwmni a phobl / adnoddau. Mae'r rhain yn dueddol o gael eu cyfeirio atynt fel rhwystrau mewnol. Ynghyd â hyn mae mwy o rhwystrau macro sy'n allanol i'r sefydliad, ac yn aml y tu allan i reolaeth y sefydliad. Mae Ffigur 2⁴ yn amlygu'r rhwystrau allweddol a wynebwr gan allforwyr.

Yn gyffredinol, mae rhwystrau mewnol yn ddiffygion yn y sefydliad. Os oes gan sefydliadau strwythur, sgiliau, adnoddau a gwybodaeth benodol, maent yn llai tebygol o allforio.

Fe wnaeth Dean et al. (2000)⁵ ddatblygu fframwaith a oedd yn dadgyfuno rhwystrau allforio i chwe chategori: problemau adnoddau mewnol, anawsterau trefnu a dosbarthu, problemau a oedd a wnelo gwybodaeth a phrofiad, ffactorau a oedd a wnelo'r farchnad dramor, materion cyfreithiol a gwleidyddol, a rheolaeth. Mae Dean et al. yn defnyddio'r categorïau hyn i ddadansoddi'r ymchwil ar rwystrau canfyddedig i allforio ar gyfer BBaCh.

Ffigur 1: Manteision allforio

³ Exportsavvy.co.uk. 2018. Why Export? [online] Available at: <https://www.exportsavvy.co.uk/savvyacademy/why-export>

Love, J.H. and Roper, S., 2015. SME innovation, exporting and growth: A review of existing evidence. *International Small Business Journal*, 33(1), pp. 28-48.

⁴ Paul, J., Parthasarathy, S. and Gupta, P., 2017. Exporting challenges of SMEs: A review and future research agenda. *Journal of World Business*, 52(3), pp.327-342

⁵ Dean, D.L., Mengüç, B. and Myers, C.P., 2000. Revisiting Firm Characteristics, Strategy, and Export Performance Relationship: A Survey of the Literature and an Investigation of New Zealand Small Manufacturing Firms. *Industrial Marketing Management*, 29(5), pp.461-477.

Ffigur 2: Categoriadau rhwystrau allforio

Rhwystrau mewnol (lefel micro)	Rhwystrau allanol (lefel macro)
<ul style="list-style-type: none"> •Dethol dosbarthwyr dibynadwy. •Diffyg grym negodi. •Ychydig o ddealltwriaeth o'r farchnad darged a'r heriau. •Trefniadau gwael yr adran allforion. •Anallugorwydd i gael mynediad at wybodaeth. •Profiad rhynglwadol byrhoedlog. •Anallu i gyflawni mantais gystadleuol mewn marchnadoedd tramor. •Diffyg cyfalaf ac adnoddau. 	<ul style="list-style-type: none"> •Diffyg sefydliadau masnach cywir. •Anwadalrwydd gwleidyddol. •Problemau cyfreithiol a gwleidyddol. •Galw ac anigonedd. •Problem addasu o ran mynediad i'r farchnad.

Dangosir crynodeb o ganlyniadau'r adolygiad o ymchwil ar rhwystrau allforio BBaChau yn Ffigur 3 (gweler hefyd Atodiad A). Defnyddiodd yr adolygiad hwn y categorïau gan Dean et al. fel canllaw i godio'r rhwystrau a ddarganfuwyd ym mhob darn o ymchwil a archwiliwyd. Mae Ffigur 3 yn dangos nifer yr erthyglau a adolygwyd a ganfu bod pob rhwystr yn bwysig.

Ffigur 3: Tabl amllder sy'n cyfrif pan fo gwahanol rhwystrau allforio yn digwydd mewn ymchwil a adolygwyd

Problemau Adnoddau Mewnol		Ffactorau'r farchnad dramor	
Ariannu allforion (cyfalaf gweithio)	30	Cystadleuaeth mewn marchnadoedd tramor	33
Diffyg sgil / llafur hyblyg	21	Darparu gwasanaeth ar ôl gwerthu	13
Costau cludiant uchel	19	Addasu cynhyrchion ar gyfer dramor	10
Gallu cynhyrchiol annigonol	13	Gofynion Sicrhau Ansawdd	10
Cyfraddau llog a chwyddiant	9	Gwahaniaethau defnydd cynnyrch	5
Gwerth uchel arian cyfred domestig	5	Cynhyrchion israddol yn dechnegol	4
Costau uchel o deithio dramor	5	Cystadleuaeth gan gwmnïau lleol	2
Cost uchel llafur	5	Cyfreithiol a Gwleidyddol	
Cost datblygu'r farchnad	2	Cyfyngiadau / rheoliadau Llyw. dramor	23
Anawsterau Gweithdrefnol a Dosbarthu		Rhwysterau tâl tramor	21
Lleihau'r risg cyfnewid tramor	23	Diffyg cefnogaeth llywodraeth gartref	19
Trin dogfennau allforio	21	Rhwysterau tramor di-dâl	18
Lleoli dosbarthwyr dramor	19	Anghyfarwydd â chyfreithiau tramor	5
Prisio a hyrwyddo mewn ieithoedd tramor	17	Polisi allforio llyw. anghyson	3
Danfon a dosbarthu dramor	15	Ystyriaethau Rheoli	
Casglu a throsglwyddo arian	13	Risgiau uchel wrth werthu dramor	16
Problemau Gwybodaeth a Phrofiad		Canolbwyntio ar y farchnad ddomestig	9
Rhwysterau iaith a diwylliannol	25	Diffyg amser rheoli	9
Nodi'r farchnad dramor	19	Disgwyliadau cost / budd isel	8
Gwybod arferion busnes tramor	13	Diffyg ymrwymiad allforio	5
Gwybod sut i farchnata dramor	10	Dyheadau isel ar gyfer datblygu allforio	5
Gwybod gweithdrefnau allforio	10	Diffyg ymdrech reoli	2
Diffyg profiad marchnad dramor	8	Proffidoldeb isel	1

Y rhwystr allforio y cyfeirir ato fwyaf aml yw cystadleuaeth mewn marchnadoedd tramor, rhwystr allanol, gydag ariannu allforion yn cael ei nodi fel y rhwystr mewnol mwyaf cyffredin. Problemau adnoddau mewnol ac anawsterau gweithdrefnol a dosbarthu yw'r categorïau mwyaf o rwystrau allforio. At ei gilydd, mae rhwystrau mewnol yn fwy aml yn cael eu hystyried fel mater / problem na rhwystrau allanol. Mae hi'n haws mynd i'r afael â rhwystrau mewnol na rhwystrau allanol. Maent felly yn darged i lawer o gynlluniau cymorth allforio.

Dengys Ffigur 3 fod nifer o rwystrau amlwg yn risgiau sy'n unigryw i allforio. Mae'r allforwyr a'u cwsmeriaid tramor yn profi'r risgiau hyn. Gall taliad allforiwr fod o wlad lle mae aflonyddwch gwleidyddol neu sefydliadau o ansawdd tlotach. Gall anwadalarwydd mewn marchnadoedd cyfnewid tramor effeithio ar enillion y bunt (sterling) o werthiannau. Gall cwsmeriaid ar y llaw arall boeni am ansawdd y nwyddau y maent yn eu mewnfario.

2.3. Cyllid allforio yng Nghymru

Mae cyllid allforio yn cyfeirio at y cynhyrchion ariannol sy'n galluogi trafodion tramor, a datblygu ymddiriedaeth rhwng allforwyr a'u cwsmeriaid trwy leihau risg. Defnyddir cynhyrchion yswiriant a gwarant i leihau risg ac i alluogi'r trafodion. Mae cyllid allforio hefyd yn cynnwys cynhyrchion credyd y gellir eu defnyddio fel cyfalaf gweithio i gynyddu cynhyrchu i gwrdd â gorchymyn rhyngwladol mawr. Efallai y bydd sefydliadau'r Llywodraeth hefyd am roi credyd i gwsmer rhyngwladol ar yr amod eu bod yn defnyddio contractwyr Prydeinig ar gyfer prosiect.

Mae Ffigur 4 yn dangos y ffyrdd y gall BBaCh eu maint gael cyllid allforio. Mae gan BBaCh Cymru fynediad at gyllid allforio trwy lywodraethau'r UE a'r DU, a Banc Datblygu Cymru (o ran cyllid cyffredinol y gellir ei ddefnyddio i gefnogi allforio), yn ogystal â sefydliadau sector preifat megis banciau a darparwyr credyd masnach arbenigol ac yswirwyr. Mae Cyllid Allforio y Deyrnas Unedig (UKEF) yn cynnig yr ystod fwyaf cynhwysfawr o gynhyrchion cyllid allforio, y gellir rhannu'r rhan fwyaf ohonynt fel a ganlyn: credyd i allforwyr Prydain, credyd i gwsmeriaid allforio Prydain ac, yswiriant i allforwyr Prydain.

Yn 2017-18, cefnogodd UKEF £64m o gontractau allforion tramor yng Nghymru sy'n cynnwys 58 o drafodion unigol (gallai un cwmni wneud mwy nag un cais) yn bennaf yn Ne Cymru. Ar gyfer y DU gyfan, cefnogodd UKEF £2.1 biliwn o allforion⁶. Y prif gynhyrchion a gynigir gan UKEF, yn y drefn derbyn, yw gwarantau bondiau perfformiad, yna allforio yswiriant credyd, ac yna allforio cymorth cyfalaf gweithio.

Darparu cyllid allforio

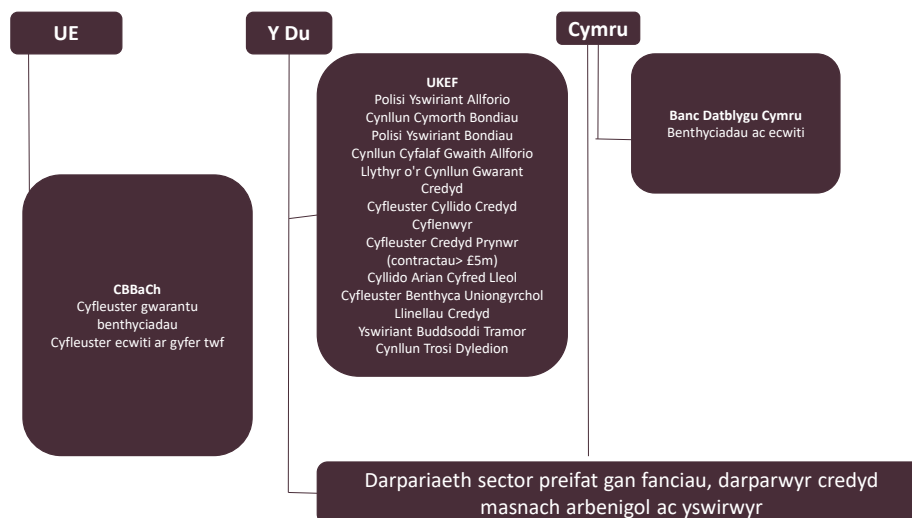
Darperir cyllid allforio gan y sector cyhoeddus a phreifat ill dau. Yn ychwanegol at y cynhyrchion ariannol sydd ar gael i hwyluso gweithgareddau allforio, mae gwasanaethau ategol eraill yn bodoli i gyfeirio a darparu gwybodaeth a chymorth i allforwyr.

⁶ Insider Media 2018. Welsh exporters secure £64m in sales. Ar gael yn: https://www.insidermedia.com/insider/wales/welsh-exporters-secure-64m-in-sales?utm_source=newport_gwent_newsletter&utm_campaign=newport_gwent_news_tracker&utm_medium=business_article

Mae'n aneglur i ba raddau y mae cynnyrch UKEF yn hygyrch i BBaCh (gweler Adran 4 ar gyfer canfyddiadau'r Arolwg). Canfu Comisiwn Cole (2015) fod BBaCh yn teimlo bod y broses asesu i gael cyllid trwy UKEF yn feichus. Ar ben hynny, dywedasant fod cefnogaeth yn aml yn cael ei wrthod yn seiliedig ar ddiffyg profiad allforio y sefydliad, neu oherwydd bod gwerth y fargen yr oeddynt yn bwriadu bod yn rhan ohoni yn rhy isel⁷. Mae adroddiad meincnodi gan Gymdeithas Allforwyr Prydain⁸ yn nodi bod 79% o gwmnïau a gefnogwyd gan UKEF yn 2016 yn BBaCh. Mae cefnogaeth UKEF i BBaChau'r DU (3% o gronfeydd allanol yn 2015-16 a dim ond 1% yn 2016-17) yn llawer llai nag asiantaethau credyd mewn gwledydd eraill, megis UDA a'r Almaen⁹. Rhagwelir y bydd nifer y BBaCh a ariennir yn cynyddu pan gyhoeddoedd UKEF ym mis Hydref 2017 eu partneriaeth gyda phum o fanciau'r stryd fawr er mwyn gwella benthycia BBaCh.

Ffigur 4: Darpariaeth Ariannol i BBaCh Cymru - Crynodeb

Mae nifer o ffactorau i'w hystyried mewn perthynas â darpariaeth UKEF yng Nghymru. Mae adnoddau'r sefydliad yn gyfyngedig yng Nghymru, ond maent yn cydweithio'n agos â Llywodraeth Cymru, ac mae'r prosesau y gall BBaCh eu defnyddio i gael cymorth UKEF wedi gwella.

⁷ The Cole Commission 2015. *The Cole Commission on Exports - An Action Plan from business*. Ar gael yn: <https://www.policyforum.labour.org.uk/uploads/editor/files/ColePlan11-23166.pdf>

⁸ British Exporters Association 2017. *UK Export Finance Export is not the new black*. Ar gael yn: <http://www.bexa.co.uk/wp-content/uploads/BExA-ECA-benchmarking-paper-2017-final.pdf>

⁹ British Exporters Association 2013. *Inquiry into the Welsh Government's approach to the promotion of trade and inward investment. Evidence from British Exporters Association*. Ar gael yn: <http://www.senedd.assembly.wales/documents/s23259/TII%209%20-%20British%20Exporters%20Association.pdf>

Yn bwysig iawn i Gymru, mae UKEF bellach yn cynnig cymorth ar gyfer trafodion DU-DU sy'n cefnogi allforion. Mae hyn wedi'i dargedu at gyflenwyr Haen 1 i grwpiau rhyngwladol mawr. Mae Cymru'n cynnwys nifer fawr o gwmnïau o'r fath yn y gadwyn gyflenwi i'r sectorau peirianeg modurrol ac electronig yn benodol a allai elwa o'r gefnogaeth hon.

Yn y pen draw, fodd bynnag, mae gweithgareddau UKEF yng Nghymru yn cael eu pennu'n rhannol gan barodrwydd y prif fanciau i gyfeirio achosion cyllid masnach ar draws i UKEF. Gall hyn gael ei effeithio oherwydd fe all banciau fod yn orofalus ynghylch achosion cyfeirio o gwmnïau llai na fydd efallai yn llwyddo i fynd trwy'r prosesau sgrinio cychwynnol.

Mae cymorth allforio cyffredinol yn elfen bwysig o gefnogaeth Llywodraeth Cymru i gwmnïau, ond nid yw hyn yn cynnwys cynhyrchion cyllid allforio, gyda Llywodraeth Cymru yn cyfeirio at gynhyrchion a darparwyr cyllid allforio (gweler isod). Fe wnaeth *Ffyniant i Bawb: Cynllun Gweithredu Economaidd (Mai 2018)* greu Cronfa Economi Dyfodol newydd, sy'n atgyfnerthu nifer o lwybrau ariannu presennol ar gyfer busnes yng Nghymru. Er mwyn bod yn gymwys i dderbyn cymorth, mae'n rhaid i gwmnïau ddangos eu bod yn cyfrannu at o leiaf un o'r meysydd 'galw i weithredu'. Un o'r galwadau hyn i weithredu yw 'allforion a masnach'.

At hynny, mae rhan olaf y Cynllun yn canolbwyntio ar hyrwyddo a diogelu lle Cymru yn y byd, gan gynnwys mewn perthynas â masnach a buddsoddiad. Mae'r Cynllun yn blaenoriaethu allforion a masnach sy'n nodi y bydd Llywodraeth Cymru yn hyrwyddo allforio trwy ymgyrch farchnata newydd, yn rhannu arfer gorau, ac yn darparu mynediad at wybodaeth allforio allweddol. Ynghyd â'i phartneriaid, bydd Llywodraeth Cymru hefyd yn darparu cymorth wedi'i deilwra ar gyfer cael mynediad at y farchnad, gan gynnwys nodi a gwneud cyflwyniadau i ddarparu gwsmeriaid.

Ar lefel leol, mae Llywodraeth Cymru a Busnes Cymru eisoes yn darparu gwasanaeth cyfeirio at wasanaethau UKEF ac i'r gwrthwyneb, yn ogystal â darparu cymorth anariannol megis cyngor ar sut i ddsbarthu nwyddau i'w hallforio a gwybodaeth am ddethol cwsmeriaid. Mae Rhaglen Datblygu Masnach Ryngwladol Llywodraeth Cymru ar gael i bob busnes yng Nghymru yn rhad ac am ddim ac mae'n darparu cefnogaeth un-i-un ar amrywiaeth o bynciau sy'n gysylltiedig ag allforio megis trethi, prisio a dewis y farchnad. Mae yna hefyd gefnogaeth ar gyfer ymweliadau tramor ac i fynychu sioeau masnach.

Mae'r sector breifat hefyd yn chwarae rhan sylweddol ym maes cyllid allforio. Cynnyrch mwyaf poblogaidd UKEF yw'r Cynllun Cymorth Bond a all arwain at UKEF yn gwarantu 60-80% o fond ar contract, gyda banc masnachol yn diwallu'r 20-40% sy'n weddill. Mae'r banc Preifat Prydeinig Bibby yn arbenigo mewn cyllid allforio, ac mae gan holl brif fanciau'r DU, gan gynnwys HSBC, Natwest a Barclays gynhyrchion cyllid allforio sydd ar gael i fusnesau.

Porth Digidol UKEF

Mae porth arbenigol UKEF, sy'n gweithredu trwy bum banc mawr, yn golygu, mewn achosion lle mae llinellau credyd yn llai na £2m, fod banciau'n ymgymryd â'r broses sgrinio gychwynnol, ac yna, yn ddarostyngedig i hyn, mae UKEF yn cadarnhau'r cymorth yn awtomatig.

Er bod cynhyrchion a gwasanaethau ariannol a gynlluniwyd yn arbennig ar gyfer allforio, gall BBaCh hefyd ddewis ariannu eu mentrau allforio â chynhyrchion ariannol nad ydynt yn benodol i allforio megis gorddrafftiau, benthyciadau, cyfalaf menter a thorf ariannu. Tynnodd Dirnad Economi Cymru sylw yn ei adroddiad chwarterol cyntaf, bod 41% o BBaChau Cymru wedi defnyddio darpariaethau cyllid cyffredinol o'r fath, o'i gymharu â 37% yn Lloegr a 36% yn Yr Alban yn 2017¹⁰.

Er bod BBaCh yng Nghymru yn cael mynediad at amrywiaeth o gynhyrchion a gwasanaethau ar draws lefelau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol i gefnogi gweithgaredd allforio, mater allweddol yw ymwybyddiaeth o'r gwasanaethau hyn. At hynny, nid yw pob cymorth allforio yn gyfartal o ran ei effeithiolrwydd. Er enghraifft, dangosir bod cyllid ar gyfer sioeau masnach yn llai tebygol o gael effaith ar werthu allforion naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol. Mae'r effaith fwyaf arwyddocaol wedi'i ddangos ar gyfer pwyllgorau allforwyr. Pwyllgorau allforwyr yw grwpiau o gwmnïau sydd ag amcanion rhyngwladol cyffredin. Mae annog rhwydweithio a rhannu gwybodaeth rhwng allforwyr yn effeithiol ac mae'n cynyddu perfformiad allforwyr ¹¹.

2.4. Cymharu darpariaeth gwasanaethau allforio

Mae Ffigur 5 yn cymharu'r ddarpariaeth a nodwyd o gynhyrchion cyllid allforio poblogaidd a gwasanaethau cysylltiedig yng Nghymru i dair gwlad arall: Yr Alban, Brasil a Norwy. Mae gan bob gwlad bortffolio o gynhyrchion a gwasanaethau sydd ychydig yn wahanol, ac mae'n ymddangos mai'r Alban sydd gan y cynnig mwyaf cynhwysfawr.

Ffigur 5: Cymhariaeth cymorth allforio yn ôl gwlad

Gwasanaeth	Cymru	Yr Alban	Brasil	Norwy
Yswiriant Credyd Allforio	✓	✓	✓	✓
Gwarant Bondiau	✓	✓	✓	✓
Cefnogaeth arian tramor	✓	✓		
Sioe fasnach / cymorth cenhadaeth	✓	✓		✓
Cymorth i allforwyr am y tro cyntaf	✓	✓	✓	✓
Gwasanaeth addysg ar-lein	✓	✓✓		✓

¹⁰ Dirnad Economi Cymru (2018). Adroddiad Chwarterol, Mehefin 2018. Ar gael ar:

<https://developmentbank.wales/sites/default/files/2018-06/EIW%20report%20template%20report%20and%20dashboard%20FINAL%20ENG.pdf>.

¹¹ Alvarez, R., 2004. Sources of export success in small-and medium-sized enterprises: the impact of public programs. *International Business Review*, 13(3), pp.383-400

Gencturk, E.F. and Kotabe, M., 2001. The effect of export assistance program usage on export performance: A contingency explanation. *Journal of International Marketing*, 9(2), pp. 51-72

Nid oes gan Norwy, fel y wlad agosaf nad yw'n rhan o'r UE, fynediad at lefel yr UE o ddarpariaethau cyllid allforio, yn lle hynny mae pob darpariaeth yn bodoli ar lefel genedlaethol. Rhennir darpariaethau rhwng Export Credit Norway a'r Norwegian Export Credit Guarantee Agency. Maent yn darparu ystod eang o gynnyrch cyllid allforio. Fodd bynnag, ymddengys nad oes ganddynt unrhyw gefnogaeth arian cyfred tramor penodol.

Dewiswyd Brasil fel cymharydd BRICS. Mae BRICS yn gymdeithas o wledydd gydag economïau sy'n dod i'r amlwg, sef Brasil, Rwsia, India, Tsieina a De Affrica. Mae gan Brasil ei banc datblygu cenedlaethol ei hun, Banco Nacional de Desenvolvimento Econômico e Social, sydd yn darparu cyllid allforio, yn enwedig cyfleusterau credyd allforio. Nid oes gan Brasil gefnogaeth arian cyfred tramor, fodd bynnag, efallai y bydd y math hwn o gynnyrch yn llai pwysig i BBaCh Brasil oherwydd mae gwerth isel eu harian domestig yn hwyluso allforio.

Fel cenedl ddatganoledig mae gan Yr Alban fynediad at yr un darpariaethau cyllid allforio â Chymru. Mae Llywodraeth Yr Alban yn cefnogi allforion trwy Scottish Enterprise a Scottish Development International. Mae'r rhan fwyaf o'r gwasanaethau sydd ar gael trwy Scottish Enterprise a Scottish Development International yn seiliedig ar wybodaeth, gan ganolbwyntio ar helpu sefydliadau i gynllunio gweithgareddau allforio a gwneud cais am gyllid allforio ar lefel y DU. Mae gan BBaCh fynediad am ddim at ExportSavvy, sef adnodd cynhwysfawr ar-lein sydd â 42 o fodiwlau sy'n ymdrin â materion sy'n ymwneud â logisteg, cyllid, diwylliant a chyfraith ryngwladol.

Fodd bynnag, gellir defnyddio'r grant 'Make it to Market / Gwneud hi i'r Farchnad', o £2,000 i £5,000, i dalu hyd at 70% o gost allforio cynnyrch neu wasanaeth newydd. Mae'r grant ar gael i BBaCh yn unig ac nid yw'n rhaid talu'n ôl yn wahanol i gynhyrchion credyd. Am ei bod hi'n anodd i allforwyr bychan y tro cyntaf i gael cymeradwyaeth ar gyfer cynhyrchion UKEF, mae'r grant 'Make it to Market/ Gwneud hi i'r Farchnad' yn diwallu angen yn y farchnad.

Mae gan Gymru a nifer o wledydd eraill fentrau sy'n helpu rheolwyr BBaCh i ddatblygu gwybodaeth a sgiliau megis deall pwy yw eu cwsmeriaid, gan nodi llwybrau i'r farchnad a sefydlu adnoddau ariannol. Mae rhaglenni tebyg yn bodoli ym Mrasil, Norwy a'r Iseldiroedd. Mae 'Export Start' Norwy yn darparu hyd at 100 awr o gynghori un-i-un ar gyfer allforwyr am y tro cyntaf, ac mae'r cyngor wedi'i deilwra i anghenion y BBaChau. Mae rhaglen 'Prepare2Start' yr Iseldiroedd yn cynorthwyo allforwyr tro cyntaf i greu cynllun allforio. Mae'r rhaglen (er nad yw'n gwbl gaeth i gyllid allforio) wedyn yn cyfrannu at y gost o wireddu'r cynllun.

3. Gweithgaredd allforio Cymru

Mae Cymru wedi'i hymgorffori yn yr economi fyd-eang gyda chwsmeriaid a phartneriaid busnes ar hyd a lled y byd. Yn 2017, cyrhaeddodd gwerth allforion nwyddau Cymru dros £16.5 biliwn - ffigur trawiadol o ystyried maint poblogaeth Cymru, ac mae'n cynrychioli cynnydd o £1.8 biliwn ers 2016. Cyrhaeddodd gwerth allforion nwyddau ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Medi 2018 £16.9 biliwn, cynnydd o 3% (hyd at £0.5 biliwn) o'i gymharu â'r un cyfnod yn y flwyddyn flaenorol¹².

3.1. Allforwyr nwyddau Cymru

Mae nifer y busnesau yng Nghymru sy'n manteisio ar y cyfleoedd a gyflwynir ym marchnadoedd yr UE a byd eang yn cynyddu'n araf. Mae Ffigur 6 yn dangos sut mae mwy o fusnesau yng Nghymru wedi allforio nwyddau ym mhob blwyddyn ers 2014. Gwerthodd y mwyafrif o allforwyr Cymru nwyddau i wledydd yr Undeb Ewropeaidd. Yn ogystal, mae nifer y busnesau sy'n allforio nwyddau i wledydd nad ydynt yn rhan o'r UE yn tyfu ar gyfradd arafach na'r rhai hynny sy'n allforio nwyddau i'r UE, gan ddangos dibyniaeth gref ar farchnad yr UE.

Yr hyn a ganolbwyntir arno yn Ffigur 6 yw allforwyr nwyddau, ac nid yw'n cynnwys nifer y cwmnïau sy'n allforio gwasanaethau. Ar ben hynny, nid yw'r data hwn yn darparu gwybodaeth am y cyfrif penodol o BBaCh sy'n allforio o Gymru. Datgelodd canlyniadau *Arolwg Busnesau Bach*¹³ Hydredol y Swyddfa Ystadegau Gwladol, yn 2016, mai dim ond 14% o BBaCh Cymru sy'n allforio nwyddau a / neu wasanaethau. Mae ymchwil presennol gan y Ffederasiwn Busnesau Bach¹⁴ yn awgrymu bod oddeutu un rhan o bump o BBaCh Cymru yn allforio, er bod hyn yn seiliedig ar sampl arolwg llai nag *Arolwg Busnesau Bach* y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

Arolygon Allforio

Gall arolygon danamcangyfrifo gweithgarwch allforio. Efallai na fydd cwmnïau sy'n defnyddio llwyfannau gwerthu digidol bob amser yn gwbl ymwybodol eu bod yn gwerthu dramor, ac efallai na fyddant yn gwerthfawrogi effaith y gwerthiannau tramor wrth gynnal eu proffidioldeb.

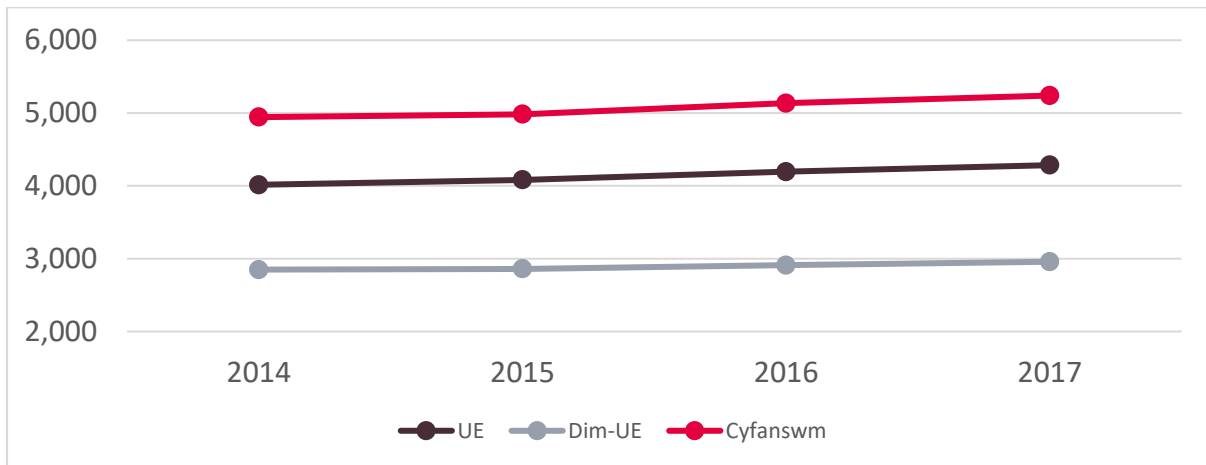
¹² Llywodraeth Cymru (2018). *Allforion Cymru*. Ar gael ar: <https://gov.wales/statistics-and-research/welsh-exports/?skip=1&lang=cy>

¹³ Department of Business, Energy & Industrial Strategy (2017). *Longitudinal Small Business Survey Year 2 (2016)*. [ar-lein] London. Ar gael ar: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/624580/small-business-survey-2016-sme-employers.pdf

¹⁴ Ffederasiwn Busnesau Bach (2016). *Destination Export*. [ar-lein] p.28. Ar gael ar: <https://www.fsb.org.uk/docs/default-source/Publications/reports/fsb-destination-export-report-2016.pdf>

Ffigur 6: Cyfrif allforwyr nwyddau yng Nghymru 2014-2017

Mae data ar gyfer 2017 yn ddata dros dro. Nid yw'r cyfrifon ar gyfer busnesau sy'n allforio i'r UE a gwledydd nad ydynt yn rhan o'r UE gyfystyr â chyfanswm y cyfrifon busnes. Cyfrifir busnesau sydd yn weithgar ym marchnadoedd yr UE a rhai nad ydynt yn yr UE unwaith yn unig yn y cyfanswm. Ffynhonnell: CYLLID A THOLLAU EM

3.2. Gwerth allforion nwyddau o Gymru

Ar gyfer Cymru mae cryfder hanesyddol mewn allforion deunyddiau cynradd bellach wedi'i ddisodli gan sectorau megis peiriannau a thrafnidiaeth, cemegau, a gwasanaethau yn fwy diweddar¹⁵. Mae Ffigur 7 yn tynnu sylw at werth sylweddol allforion peiriannau a thrafnidiaeth, o'i gymharu â diwydiannau eraill, gan wneud hyd at £8.5 biliwn yn ystod y 12 mis diwethaf (gellir gweld tabl manylach o'r data hwn yn Atodiad B). Fodd bynnag, mae gwerth allforion Cymru yn ddarostyngedig i rai amrywiadau blynyddol a achosir gan ffactorau megis cryfder y bunt (sterling), a chau gweithfeydd unigol.

Ffigur 7: Gwerth allforion nwyddau Cymru fesul diwydiant (Ch4 2017- Ch3 2018)

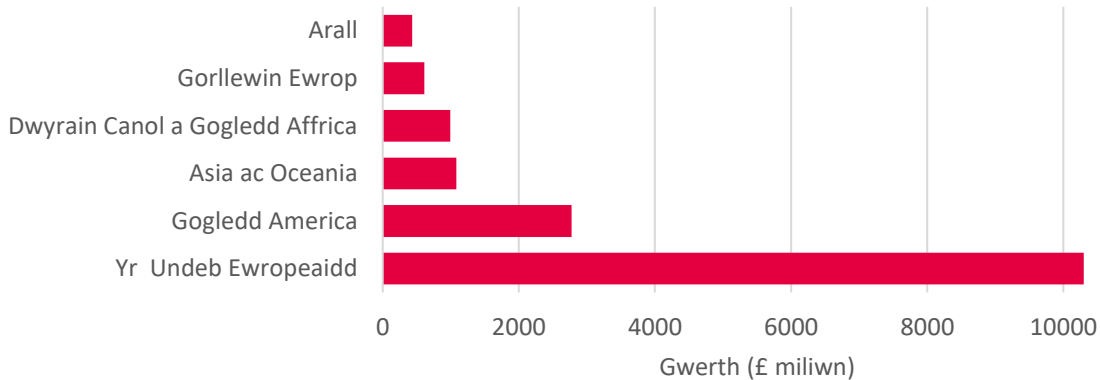

¹⁵ StatsCymru.gov 2018. Gwerth yr allforion yn ôl ardal a chynnyrch (£m). Ar gael yn: <https://statswales.gov.wales/Catalogue/Business-Economy-and-Labour-Market/Businesses/Exports/exports-by-area-product>

3.3. Cyrchfan allforion nwyddau o Gymru

Yr Undeb Ewropeaidd yw'r cwsmer mwyaf ar gyfer allforion nwyddau Cymru, sy'n cyfrif am 60% o gyfanswm marchnad allforion nwyddau Cymru. Mae'r UE yn cyfrif am tua 50% o gyfanswm marchnad allforio nwyddau'r DU. Mae Ffigur 8 yn dangos y marchnadoedd daearyddol ar gyfer allforion nwyddau yng Nghymru yn ystod y flwyddyn hyd at fis Medi 2018.

Ffigur 8: Gwerth allforion nwyddau Cymru yn ôl ardal byd-eang (Ch4 2017 i Ch3 2018)

Ffynhonnell: CYLLID A THOLLAU EM. Eraill = America Ladin a'r Caribî, Dwyrain Ewrop ac Is-Sahara Affrica

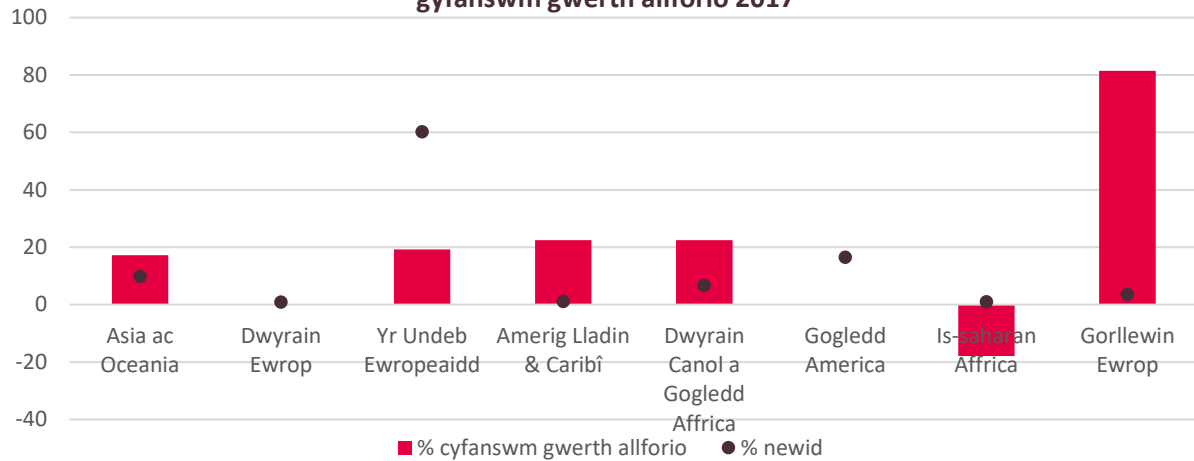
Mae'r ddibyniaeth gref ar yr UE fel cyrchfan allforio yn her i bob cwmni yng Nghymru o ran datblygu marchnadoedd newydd mewn economïau y tu allan i'r UE. Dangosodd Ffigur 7 fod dros dri chwarter o allforion nwyddau yng Nghymru yn dod o dri diwydiant: Peiriannau a Thrafnidiaeth, Cemegau a Nwyddau wedi'u cynhyrchu. Dangosodd adroddiad Polisi Masnach Llywodraeth Cymru¹⁶ y gallai'r un un sectorau hyn yng Nghymru fod ymhlith y rheiny a effeithir fwyaf gan broses drawsnewid yr UE. Ystyriwyd bod y diwydiannau hyn naill ai'n risg uchel neu ganolig o ran yr effaith y gallai tariffau ei gael ar weithgareddau allforio.

Gallai allforion llai yng nghyfrannau allforio amlwg Cymru effeithio'n ddifrifol ar gynhyrchiant a chyflogaeth gweithgynhyrchu Cymru yn gyffredinol. Roedd ffactorau sy'n cynnwys oedran asedau sector yng Nghymru ychwanegu at risgiau trawsnewid / pontio yr UE yn y sectorau hyn a'r tebygolrwydd y gellid disodli gweithgarwch Cymreig yn y sector dramor. At hynny, gallai unrhyw ostyngiad mewn gweithgaredd yn y sectorau hyn gael effaith sylweddol ar yr economi ranbarthol trwy gyfrwng effeithiau lluosydd y gadwyn gyflenwi.

¹⁶ Llywodraeth Cymru 2018. *Polisi Masnach: y materion i Gymru. Ar gael yn:* <https://beta.gov.wales/sites/default/files/2018-01/180202-trade-policy-the-issues-for-wales.PDF>

Ffigur 9: Newid i werth allforion nwyddau Cymru 2014 - 2017 a chyfran o gyfanswm gwerth allforio 2017

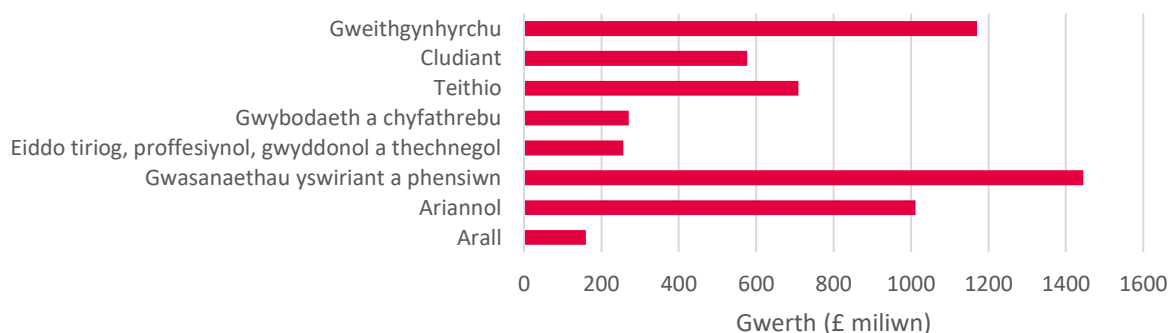
Ffynhonnell: CYLLID A THOLLAU EM

Bu rhywfaint o dwf yng ngwerth allforion i wledydd nad ydynt yn yr UE, fel y dangosir yn Ffigur 9, er y gallai contractau mawr unigol, neu amrywiadau arian, gael eu heffeithio gan farchnadoedd llai. Er bod gan Gyngor Gorllewin Ewrop (ac eithrio'r UE) y cynnydd cyfrannol mwyaf, yr ardaloedd daearyddol sydd â'r potensial mwyaf yw Asia a Oceania, America Ladin a'r Caribî, a'r Dwyrain Canol a Gogledd Affrica, gan mai marchnadoedd â phoblogaethau mwy yw'r rhain, ac mewn rhai achosion mae yno boblogaethau sy'n tyfu'n gyflymach.

3.4. Allforio gwasanaethau

Yn cyferbynnu allforion nwyddau, mae dosbarthiad allforion gwasanaethau ychydig yn fwy cyfartal ar draws sectorau, fel y dangosir yn Ffigur 10 (gweler hefyd ddata manylach yn Atodiad C). Gan fod data y Swyddfa Ystadegau Gwladol ar werth gwasanaeth allforio yn arbrofol, nid yw'n cael ei ddiweddarau'n rheolaidd, ac mae'r ffigurau diweddaraf yn ymwneud â 2016. Mae'r data'n dangos bod Gwasanaethau Yswiriant a Phensiynau, Gwasanaethau Gweithgynhyrchu a Gwasanaethau Ariannol yn cynnig y gwerth mwyaf i economi Cymru o wasanaeth allforion.

Ffigur 10: Gwerth allforion gwasanaethau Cymru 2016

Arall = cyfleustodau cynradd, adeiladu, masnach cyfanwerthu a masnach modur, manwerthu (ac eithrio masnachfeydd modur), gwasanaethau gweinyddol a chefnogi, gweinyddu'r cyhoedd, iechyd ac addysg, y celfyddydau a hamdden a gwasanaethau eraill. Ffynhonnell: Swyddfa Ystadegau Gwladol.

3.5. Rôl cwmnïau mawr yng ngweithgarwch allforio Cymru

O'r allforion nwyddau o £16.5 biliwn yn ystod blwyddyn ariannol 2017-18, gellid nodi ac adnabod fod 70% yn gysylltiedig â chwmnïau mawr, gan adael £5 biliwn fel rhai sy'n anhysbys. Bydd rhywfaint o hyn yn gysylltiedig gyda chwmnïau sy'n allforwyr mawr nad ydynt wedi cael eu lleoli trwy gyfrwng chwiliadau cwmni, ond bydd BBaCh yn cyfrif am gyfran, gyda'r mwyafrif yn fwy tebygol o fod yn gwmnïau canolig yn hytrach na chwmnïau micro neu fach.

Mae gwybodaeth am werth allforion gwasanaethau Cymru yn llai dibynadwy a manwl, gyda'r data diweddaraf (ar gael ar gyfer 2016) yn awgrymu gwerth o £5.6 biliwn (gweler Atodiad C). Dim ond nifer gyfyngedig iawn o allforwyr sy'n gwmnïau mawr yn y sector gwasanaeth a nodwyd ar gronfa ddata FAME (gweler isod), gyda siawns llawer uwch o gwmnïau yn y sector hwn wedi'u cofrestru a'u pencadlys y tu allan i Gymru. O ganlyniad, nid yw'n bosibl rhoi syniad o'r nifer tebygol o allforwyr gwasanaethau BBaChau.

Ffigur 11: Arwyddocâd posibl allforwyr BBaCh Cymru yn ôl sector

Sector	Allforwyr mawr dethol	Dwysedd allforwyr BBaChau	Nodiadau
Bwyd a diod	Finsbury Food Group, O.P. Chocolate Ltd, Halo Foods Ltd	Uchel	Rhai cwmnïau mawr sy'n allforwyr yn y sector, ond yn cyfrif am gyfran fechan o gyfanswm yr allforion.
Deunyddiau Crai	Kronospan	Uchel	Gwybodaeth gyfyngedig ond disgwylir bod yna allforwyr BBaCh.
Mwynau Tannwydd	Valero	Isel	Gweithgaredd yn y sector gan un cwmni yn bennaf.
Cemegion, Nwyddau Fferyllol, Plastigau	Dow Corning, Ipsen Biopharm, Norgine, Penn Pharmaceuticals, Fibrax, Plastipak UK.	Isel	Isel mewn cemegau ond mae niferoedd mwy o BBaCh yn allforwyr deunyddiau fferyllol a phlastig.
Nwyddau a Weithgynhyrchw yd	Tata Steel, Celsa Steel, Carpenter and Paterson, Intertissue, Seda UK Ltd.	Canolig	Allforion yn cael eu dominyddu gan gwmnïau mawr yn rhan o'r sector, ond mae presenoldeb BBaCh yn bosibl mewn rhannau eraill o'r sector amrywiol hwn, megis cynhyrchion metel, papur a rwber.
Peiriannau, Trafnidiaeth a Gweithgynhyrchu Amrywiol (ac eithrio dodrefn)	Airbus, GE Aircraft Engine	Canolig	Allforion yn cael eu dominyddu gan gwmnïau mawr yn rhan o'r sector, ond mae presenoldeb BBaCh yn bosibl mewn rhannau eraill o'r sector amrywiol hwn, megis peiriannau a thelathrebu ac offer.

	Services ¹⁷ , IQE, Newport Wafer FAB, Panasonic Manufacturing, Yuasa Battery Europe, Calsonic Kansei Europe		
Dodrefn	Bisley Office Equipment, Orangebox Group.	Canolig	Rhai allforwyr mawr yn y sector, ond yn cyfrif am gyfran gymharol fach o gyfanswm allforion.

Mae Ffigur 11 yn rhoi mynegiad fwy manwl o'r graddau y mae cwmnïau mawr yn dominyddu allforion nwyddau Cymru yn ôl sector, ac felly'n awgrymu bod graddfa posibl y BBaCh yn ymwneud â gweithgarwch allforio. Ffynonellau allweddol sy'n bwydo gwybodaeth i Ffigur 11 yw cronfa ddata gwybodaeth FAME Tŷ'r Cwmnïau, a data masnach rhanbarthol Cyllid A Thollau EM. Mae dyraniadau cwmnïau i sectorau, a'r awgrymiadau ar weithgarwch posibl allforwyr BBaChau o ran gwerth, ddim ond yn fynegiannol oherwydd cyfres o broblemau data (gweler y casgliadau diweddarach, yn rhan 6).

Y sectorau sydd â nifer isel o allforwyr sy'n BBaChau yw tanwydd mwynau, a Chemegion a deunyddiau fferyllol, er, o ran y diwethaf o'r rhain, mae rhai allforwyr BBaChau posibl yn y cydrannau fferyllol a phlastig o'r sector hwn. Yn cyferbynu hynny, nodwyd rhai allforwyr sy'n gwmnïau mawr ym maes Bwyd a diodydd, ond dim ond cyfran fach o gyfanswm allforion y sector y mae'r rhain yn eu cynrychioli.

Peiriannau, cludiant a gweithgynhyrchu amrywiol (Dosbarthiad Masnach Ryngwladol Safonol (SITC) 7 ac 8, ac eithrio dodrefn) o bell ffordd yw'r sector mwyaf arwyddocaol o ran gwerth allforio. Mae'r sectorau hyn wedi'u cyfuno ar gyfer Ffigur 11 oherwydd yr anawsterau wrth ddyrannu cwmnïau i'r sectorau nwyddau (SITC). Er bod cwmnïau mawr yn dylanwadu ar y sector, mae yna weddill o hyd na ellir ei nodi ac y gellid eu hystyried felly gan allforwyr BBaCh. Mae casgliad tebyg yn berthnasol i Nwyddau a weithgynhyrchir, sy'n cynnwys cwmnïau megis Tata a Celsa. Mae'r sector hwn hefyd yn amrywiol iawn, ac ni ellid nodi cwmnïau mawr sy'n allforwyr ar raddfa sylweddol ar gyfer pob rhan o'r sector, yn enwedig ar gyfer cynhyrchion metel, papur a rwber.

Roedd y cwmnïau yn y sector Dodrefn yn cydweddu'n haws gyda'r cod SITC, ac er bod presenoldeb cwmnïau mawr yn y data, mae'r wybodaeth sydd ar gael yn awgrymu bod hyn yn gymharol isel, gyda pheth posibilrwydd o weithgaredd allforwyr BBaChau.

¹⁷ Mae'r cod SIC sylfaenol ar gyfer y cwmni hwn mewn gweithgynhyrchu. Fodd bynnag, efallai y bydd y 'cynnyrch' ar gyfer y cwmni hwn yn cael ei ddosbarthu fel gwasanaethau gweithgynhyrchu yn yr ystadegau masnach. Gan fod allforion yn fawr ar gyfer y sector hwn, bydd hyn yn effeithio ar werth potensial allforion BBaCh yn nwyddau a gwasanaethau ill dau.

Mae deunyddiau crai yn sector arall sy'n debygol o fod â nifer uchel o allforwyr BBaChau. Er enghraifft, mae'n hysbys bod aelodaeth y Gymdeithas Cynhyrchion Mwynau yn y DU yn cynnwys rhai BBaCh eu maint¹⁸ ac mae hwn yn sector yn y DU a Chymru lle mae rhywfaint o gynnyrch allforio mewn nwyddau megis tywod, calch diwydiannol, graean ac agregau morol¹⁹.

¹⁸ Mineral Products Association / Cymdeithas Cynhyrchion Mwynau (2016). The Mineral Products Industry at a Glance. Ar gael yn: https://mineralproducts.org/documents/Mineral_Products_Industry_At_A_Glance_2016.pdf

¹⁹ Mineral Products Association / Cymdeithas Cynhyrchion Mwynau (2015). The Economic Significance of the Mineral Products Industry to the Welsh Economy. Ar gael yn: https://www.mineralproducts.org/documents/MPA_Report_Final_Dec_2015.pdf

4. Arolwg cyllid allforio

Mae'r rhan hon o'r adroddiad yn archwilio'r canfyddiadau a gafwyd yn yr *Arolwg cyllid allforio*. Cwblhawyd yr Arolwg gan Beaufort Research ar ran Dirnad Economi Cymru. Roedd yr *Arolwg cyllid allforio* yn ffurfio rhan o'u Harolwg Omnibws Busnes a chyda hyn yn gynrychioliadol o holl sefydliadau busnes BBaCh yng Nghymru.

Cynhaliwyd cyfweiliadau ffôn gyda 503 o BBaCh yng Nghymru yn ystod y cyfnod rhwng 2 Tachwedd - 5 Rhagfyr 2018. Dewiswyd sampl o fusnesau ar hap yn ôl lleoliad y farchnad. Yna, cafodd busnesau o fewn grwpiau diwydiant diffiniedig gwahanol a rhanbarthau o Gymru eu samplu ar hap hyd nes bodlonwyd y targedau cwota.

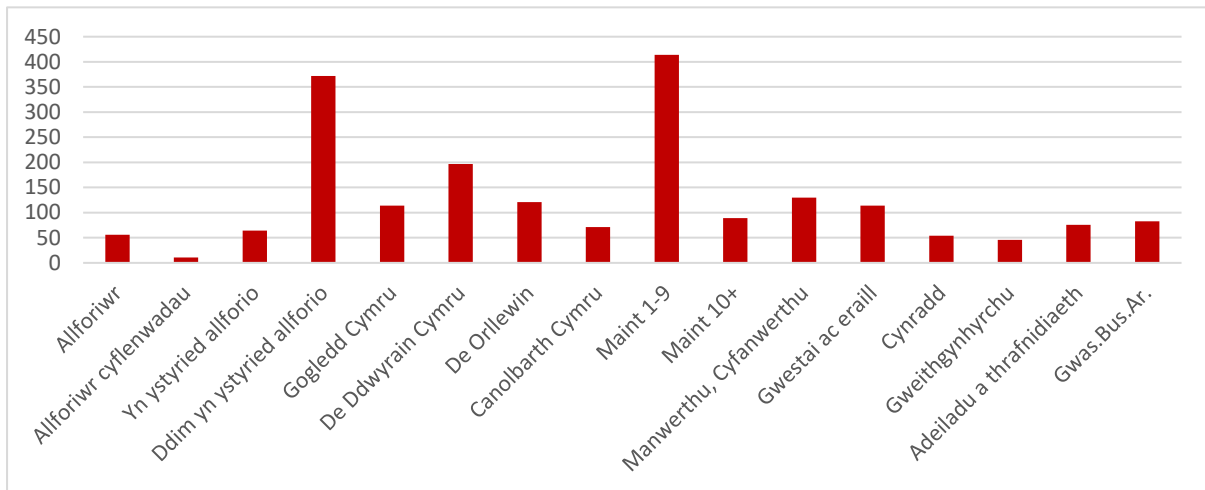
Cafodd yr Arolwg ei gynllunio i sicrhau bod grwpiau gwahanol o BBaChau wedi'u cynnwys. Y grwpiau hyn oedd y BBaCh a oedd yn nodi eu hunain fel allforwyr, allforwyr anuniongyrchol (naill ai'n gwerthu i gydgrynwyr a oedd wedyn yn allforio nwyddau, neu gwmnïau a oedd yn rhan o gadwyni cyflenwi i gwmnïau'r DU a oedd yn allforio wedyn), cwmnïau a oedd yn ystyried allforio, ac yna'r rhai nad ydynt yn ystyried allforio neu sy'n cynhyrchu nwyddau nad ydynt yn addas i gael eu hallforio. Roedd y themâu a gwmpesir yn yr Arolwg yn cynnwys:

- Hanfodion busnes gan gynnwys maint, sector, lleoliad
- Arwyddocâd gweithgarwch allforio i gwmnïau
- Bwriadau allforio
- Cyrchfannau allforio
- Rhwystrau i weithgarwch allforio
- Effeithiau disgwylidedig Brexit ar weithgaredd allforio
- I ba raddau y ceisiodd cwmnïau gyngor ar allforio a chyllid allforio
- Safbwyntiau ar fylchau yn y ddarpariaeth o gymorth ariannol ac anariannol i allforio
- Sut yr ariennir allforio a gweithgarwch busnes cyffredinol gan gwmnïau.

Canfu'r Arolwg fod 56 (11.1%) o BBaCh eu maint yn ystyried eu bod yn allforwyr (er nad oedd 4 BBaCh yn allforio ar yr adeg pan gynhaliwyd yr Arolwg), roedd 11 o gwmnïau yn allforwyr cyflenwi, roedd 64 (12.7%) yn ystyried allforio, a 372 o BBaCh (74%) nad oeddent yn ystyried allforio, neu yr oedd y mater yn amherthnasol oherwydd sefyllfa'r busnes.

O'r 64 o BBaCh a ddosbarthwyd fel 'ystyrwyr', rhannwyd y rhain ymhellach i 12 cwmni a fyddai'n bendant yn hoffi allforio, 19 a fyddai o bosib yn hoffi allforio, a 33 a oedd 'o leiaf' yn ystyried allforio. Roedd y sampl hefyd yn cynnwys cwmnïau o wahanol rannau o Gymru, gwahanol ddiwydiannau, a gyda dau ddosbarth o wahanol faint a ystyriwyd (hynny yw, y cwmnïau hynny sydd â 1-9 o weithwyr a'r rhai â 10 neu fwy). Ceir crynodeb o'r sampl yn Ffigur 12.

Ffigur 12: Crynodeb Sampl o'r Arolwg Allforio (n=503)

O'r BBaCh sy'n allforio, dim ond 7.4% (4 chwmmi) oedd yn gwerthu nwyddau a gwasanaethau gan Amazon neu EBay neu debyg. Mae yna broblem yn hyn o beth o bosib oherwydd mae yna ddisgwyliad bod rhai o'r BBaCh sydd wedi cael eu cynnwys yn y grŵp 'ddim yn ystyried allforio - ddim yn berthnasol' yn ymgymryd â gwerthiannau tramor trwy gyfrwng llwyfannau digidol ac nad ydynt yn ymwybodol o'r gweithgarwch allforio hwn sy'n llai amlwg. Gallai hyn fod yn broblem ar gyfer ymchwil bellach a dilyniant i hynny.

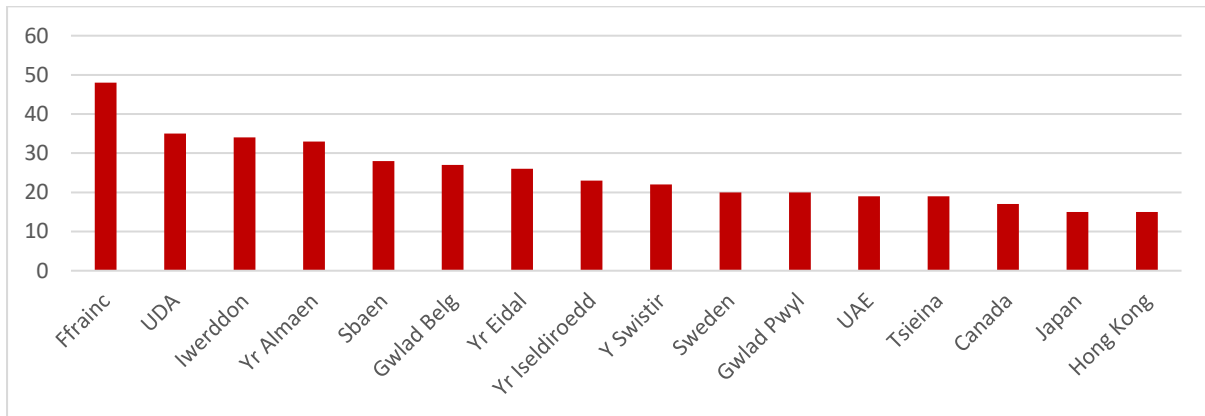
Roedd yr Arolwg hefyd yn ystyried is-sampl o BBaCh sy'n ymwneud ag allforio 'anuniongyrchol'. Mae gan Gymru BBaCh sy'n rhan o'r gadwyn gwerth cwmnïau sydd yn allforio yn ddiweddarach. O'r 11 BBaCh yng nghategori 'allforwyr cyflenwi' roedd 4 ohonynt yn ymwneud â gwasanaethau ariannol a busnes, 3 mewn cyfanwerthu a manwerthu, 2 mewn adeiladu a 2 mewn cynhyrchu cynradd. O'r 11 o allforwyr cyflenwi, dim ond 2 oedd yn fwy na 50% yn ddibynol ar werthu i fusnesau sydd, wedi hynny, yn allforio y tu allan i'r DU.

4.1. Cyrchfannau allforwyr, arwyddocâd a rhwystrau

O'r cyfanswm o 503 o'r sawl a ymatebodd i'r Arolwg, nododd 56 o BBaCh eu bod yn allforwyr. Roedd y 56 o BBaCh hyn yn ymwneud ag ystod eang iawn o farchnadoedd tramor. Mae Ffigur 16 yn dangos y cyrchfannau a wasanaethir gan o leiaf 10 o'r BBaCh yn y sampl o 56, er bod rhai ymatebwyr yn crybwyll oddeutu 30 o gyrchfannau ar wahân. Mae Ffigur 13 yn datgelu bod 48% o ymatebwyr allforwyr yn gwasanaethu marchnadoedd Ffrengig, 35% i'r UDA, 34% i Weriniaeth Yr Iwerddon, a 33% i'r Almaen. Yn ddiddorol, roedd 19% o'r ymatebwyr yn gwasanaethu marchnadoedd yn yr Emiradau Arabaidd Unedig a Tsieina.

Ffigur 13: % o Sampl Allforwyr yn Gwerthu i Farchnadoedd Cenedlaethol Gwahanol (n=56)

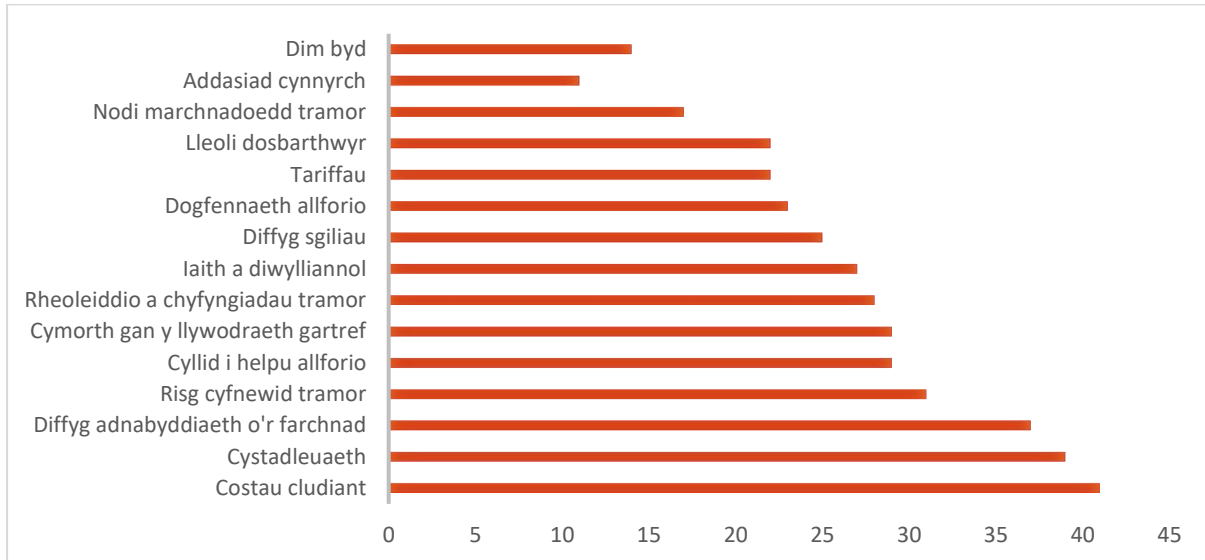
Roedd dibyniaeth ar werthiannau allforio yn amrywio ar draws y 56 o ymatebwyr. Mewn 41% (23 o 56 o gwmnïau) o achosion roedd y gwerthiannau tramor yn ddim ond rhwng 0.1 a 10% o gyfanswm y refeniw, gyda 20% (11/56) o BBaCh yn ymateb trwy nodi bod y gwerthiannau tramor yn cyfrif am rhwng 11 a 20% o'u refeniw. Mewn dim ond 11% (6/56) o achosion, roedd gwerthiant tramor yn cyfrif am fwy na 41% o gyfanswm y gwerthiant.

Gofynnwyd i'r 56 o BBaCh sy'n allforio a fyddent yn gwneud sylwadau ar beth yr oeddynt hwy yn ei feddwl yw'r rhwystrau i'w busnesau gynyddu eu lefel allforio. Mae Ffigur 14 yn crynhoi'r prif ymatebion. Y rhwystr mwyaf cyffredin oedd costau cludiant a gafodd ei grybwyll gan 41% (23 o 56 o gwmnïau) o'r grŵp allforwyr (gyda un rhan o dair o'r BBaCh a ymatebodd fod hyn yn rhwystr yn y sector gweithgynhyrchu). Dilynwyd hyn gan lefel y gystadleuaeth a wynebair mewn marchnadoedd tramor, a grybwyllwyd gan 39% (22/56) o'r grŵp allforwyr, gyda diffyg gwybodaeth am farchnadoedd tramor yn rhwystr i 37% (21/56) o'r BBaCh.

Roedd nifer o feysydd lle mae llywodraeth y DU a rhanddeiliaid eraill eisoes yn cynnig cymorth a lle mae BBaCh a ymatebodd yn ystyried bod yna rwystrau. Er enghraifft, nododd 31% (17/56) risgiau cyfnewid arian, nododd 29% (16/56) gymorth gyda chostau allforio, ac fe ddatgelodd 29% (16/56) mai dim ond cael help gan y llywodraeth oedd yn broblem. Mae nifer o'r ffactorau hyn yn rhyng-gysylltiedig, gyda'r ffactor a nodwyd yn gynharach, sef diffyg gwybodaeth am farchnadoedd tramor.

Ffigur 14: Rhwystrau allforio (% o'r grŵp allforwyr sy'n nodi ffactor fel rhwystr, n=56)

Gofynnodd yr Arolwg i ymatebwyr sy'n allforwyr yn benodol a fyddai y DU yn gadael yr Undeb Ewropeaidd yn effeithio ar lefel allforion. Yr oedd 7% (4/56) o allforwyr BBaChau a wnaeth ymateb i'r Arolwg yn disgwyl i werthiannau dramor gynyddu ar ôl Brexit, yr oedd 38% (21/56) yn disgwyl i werthiannau dramor aros yr un fath, gyda 28% (16/56) yn disgwyl i allforion ostwng. Roedd yn amlwg bod yna lawer iawn o ansicrwydd wrth ateb y cwestiwn hwn gyda 27% (15/56) o ymatebwyr allforwyr naill ai ddim yn gwybod neu'n ansicr.

O gofio'r nifer fawr o BBaCh sy'n nodi rhwystrau i'w gweithgarwch allforio, arolygwyd y defnydd a wneir o gymorth allanol ynghyd â'u barn / safbwynt ar y broses. Dim ond 23% o allforwyr (13 BBaCh) oedd wedi ceisio cyngor allforio, ac eithrio cymorth ariannol. Er bod y sampl o BBaCh mewn gwirionedd sy'n ceisio cymorth yn fach, roedd 8 o'r 13 wedi ceisio neu dderbyn cyngor allforio ar-lein, gyda 7 wedi derbyn cymorth i dalu am gostau i fynyachu teithiau / sioeau masnach tramor. Roedd y categorïau cymorth eraill yn cynnwys cymorth gan gyfreithwyr a chyfrifwyr, gan asiantaethau cefnogi busnes neu gan ffrindiau neu gydweithwyr.

Gofynion Cymorth Allforio

Roedd mwyafrif helaeth yr allforwyr hynny sy'n derbyn cymorth a chymorth anariannol (85%) yn gallu adrodd bod y cymorth a gawsant wedi bodloni eu gofynion yn llawn neu'n rhannol.

O ran y gwir ffynonellau cymorth a chyngor, nododd 47% (6 o gwmnïau) Lywodraeth Cymru, 40% (5 cwmni) Busnes Cymru (er bod rhywfaint o gymhlethdod yn debygol), ac fe nododd 32% (4 o gwmnïau) Siambrau Masnach. Dim ond dau gwmni a ddynododd Adran Fasnach Ryngwladol y DU yn uniongyrchol fel ffynhonnell. Er bod maint y sampl yn weddol fach, mae'r gyfran fach gyffredinol o'r gymuned allforwyr sydd wedi ceisio cymorth a chyngor yn ganfyddiad pwysig o'r Arolwg hwn.

4.2. Busnesau bach a chanolig sy'n ystyried allforio

Roedd 436 o BBaChau nad ydynt yn allforio ar hyn o bryd. Allan o 436 o'r rhain, yr oedd 64 (14.7%) yn ystyried allforio, gyda hyn yn cael ei ddadansoddi ymhellach i 12 cwmni a fyddai'n bendant yn dymuno allforio, 19 a fyddai'n dymuno allforio, gyda'r 33 arall yn y categori o leiaf yn ystyried allforio. Mae'r grŵp 'ystyrwyr' yn un pwysig o ran cyfeiriad priodol cymorth allforio.

Gofynnwyd i BBaChau ym mhob un o'r setiau ystyrwyr (heb unrhyw symbyliad) pam eu bod wedi ymateb yn gadarnhaol o ran ystyried gweithgaredd gwerthu tramor. O'r 12 BBaCh a fyddai'n bendant yn dymuno allforio, dywedodd 8 eu bod yn bwriadu / edrych ar ehangu gwerthiannau a busnes, a 2 yn nodi eu bod eisoes yn ystyried ac yn ymchwilio i faes allforio. O'r ddau BBaCh sy'n weddill, dywedodd un bod ganddynt rywfaint o brofiad eisoes o fasnachu dramor a'r llall yn datgan bod gwerthiannau tramor yn arbennig o addas i'w grŵp hwy o nwyddau.

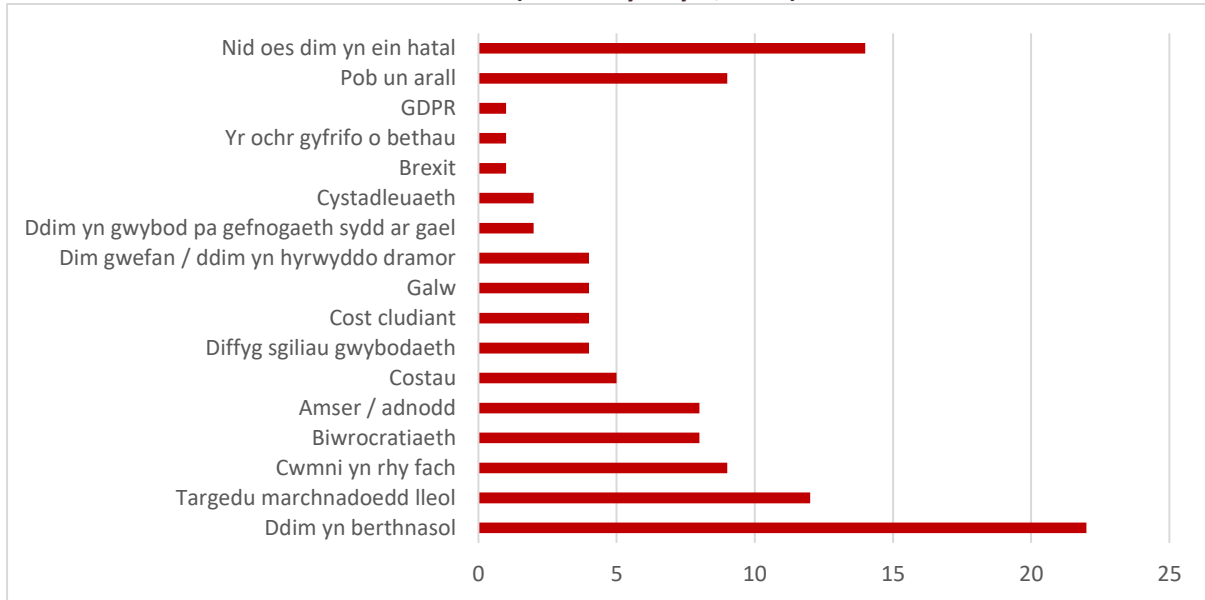
Dosbarthodd grŵp o 19 o BBaCh eu hunain fel rhai a fyddai 'efallai yn hoffi allforio yn y dyfodol'. Mewn 8 achos (41%) yr oedd hyn er mwyn ehangu / cynyddu gwerthiant busnes, datganodd 3 fod allforio yn dibynnu ar gostau a marchnadoedd, ac fe ddangosodd 2 fod hyn yn rhywbeth 'ar gyfer y dyfodol'. Y grŵp mwyaf ymysg yr 'ystyrwyr' oedd 33 BBaCh a fyddai 'o leiaf yn ystyried allforio yn y dyfodol'. O'r 33 o'r rhain, datganodd 13 (40%) eu bod wedi ymateb yn y modd hwn oherwydd eu bod am ehangu gwerthiant / gynyddu busnes, dywedodd 7 fod hyn yn rhywbeth 'ar gyfer y dyfodol', gyda 4 arall yn dangos ei fod yn addas ar gyfer eu nwyddau hwy, a 4 arall yn dangos ei fod yn rhywbeth fuasent yn ei ystyried pe bai amodau busnes yn newid.

Ymhlith y 75 o BBaCh sy'n ystyried allforio (sef y 64 o ystyrwyr a'r 11 o BBaCh sy'n allforwyr cyflenwadau a oedd hefyd yn ystyried allforio'n uniongyrchol i ryw raddau), adroddodd 18% fod eu busnesau wedi chwarae rhan mewn allforio yn y gorffennol. Pan ofynnwyd iddynt pam fod y gweithgaredd tramor wedi dirwyn i ben, nododd 44% o'r BBaChau fod eu gweithgarwch allforio yn ysbeidiol a / neu'n gysylltiedig â dim ond ychydig o gcontractau. Rhesymau eraill a roddwyd gan BBaChau oedd colli cleientiaid, cystadleuaeth allanol, a chryfder y bunt / sterling.

Roedd y rhesymau a ddarparwyd gan y grŵp allforio sy'n ystyried allforio ynghylch pam nad oeddynt yn cymryd rhan mewn gweithgarwch allforio ar hyn o bryd yn eithaf amrywiol. Nododd tua 22% (16 o 75 o'r cwmnïau a wnaeth ymateb) o BBaCh nad oedd allforio yn berthnasol ar hyn o bryd, gyda 12% (9 cwmni) yn nodi eu bod yn targedu gweithgaredd yn lleol, neu yn syml eu bod yn credu bod eu cwmnïau nhw yn rhy fach i ymgysylltu â gweithgaredd allforio (sef 9% (7 cwmni) o'r grŵp hwn o BBaChau). Roedd esboniadau eraill yn cynnwys maint y 'tâp coch' a chyfyngiadau adnoddau.

Dengys Ffigur 15 mai ychydig iawn o BBaCh oedd yn nodi materion mewn perthynas â pheidio â gwybod pa gymorth oedd ar gael. I lawer o BBaCh sy'n ystyried allforio, roedd rhesymau dros beidio â allforio yn gysylltiedig â ffocws ar farchnadoedd domestig. Roedd rhyw 14% o'r grŵp sy'n ystyried allforio (11 o 75 o gwmnïau) yn credu nad oedd dim byd yn eu hatal rhag allforio ar hyn o bryd.

Ffigur 15: Grŵp yn Ystyried Allforio / Grŵp Allforio Cyflenwadau: % Cwmnïau sy'n nodi rhwystrau allforio (heb eu symbylu, n=75)

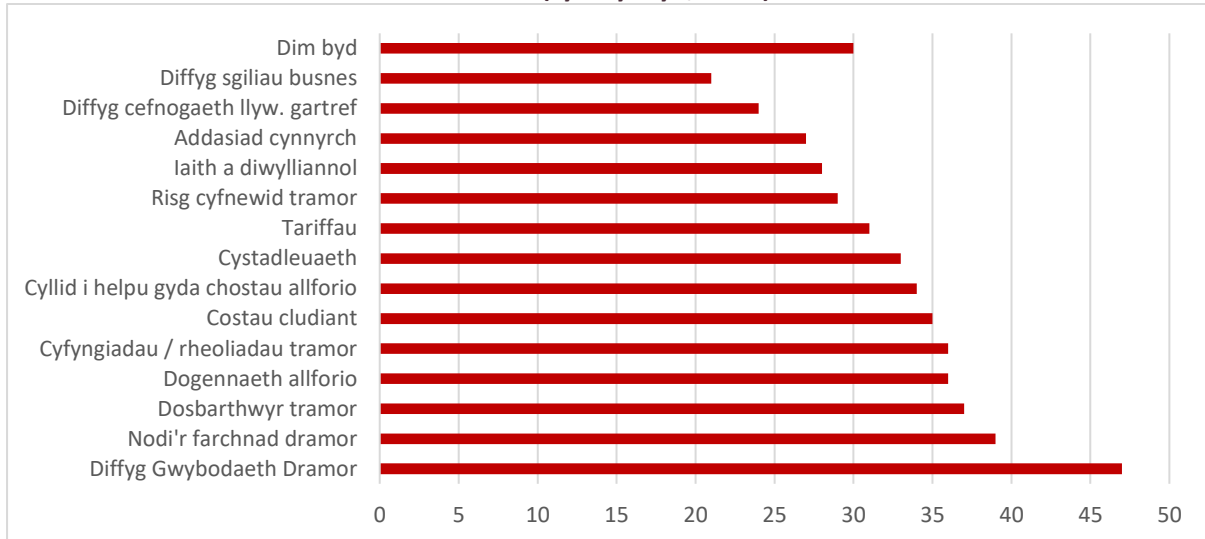

Symbylwyd y rheini sy'n ystyried allforio i ystyried i ba raddau yr oedd nifer o ffactorau yn rhwystrau i fusnesau sy'n allforio. Dangosir y canfyddiadau yn Ffigur 16. Nododd bron i hanner yr ymatebwyr (47%, 35 o 75 o gwmnïau) ddiffyg gwybodaeth am farchnadoedd tramor, gyda 39% (29 o 75 o gwmnïau) yn nodi problemau wrth adnabod / nodi marchnadoedd tramor. Yn gwbl hanfodol, yr oedd nifer o'r BBaChau yn gweld rhwystrau mewn meysydd lle mae'n ymddangos bod cymorth ar gael, ee gwybodaeth am y farchnad, dogfennau allforio, rheoliadau llywodraeth dramor ac ati.

Nododd ychydig dros draean o'r BBaCh a ymatebodd 'cael cyllid i helpu gyda chostau allforio' yn uniongyrchol. Fodd bynnag, pan gawsant eu symbylu, fe nododd 30% (22/75) o'r cwmnïau nad oedd dim byd ar hyn o bryd yn eu hatal rhag allforio. Nid oedd unrhyw rwystrau canfyddedig ar gyfer 72% (8 o 11 o'r cwmnïau) o'r grŵp llai o allforwyr cyflenwyr.

Ffigur 16: Grŵp yn Ystyried Allforio / Grŵp Allforio Cyflenwad :% Cwmnïau sy'n nodi rhwystrau allforio (symbylwyd, n=75)

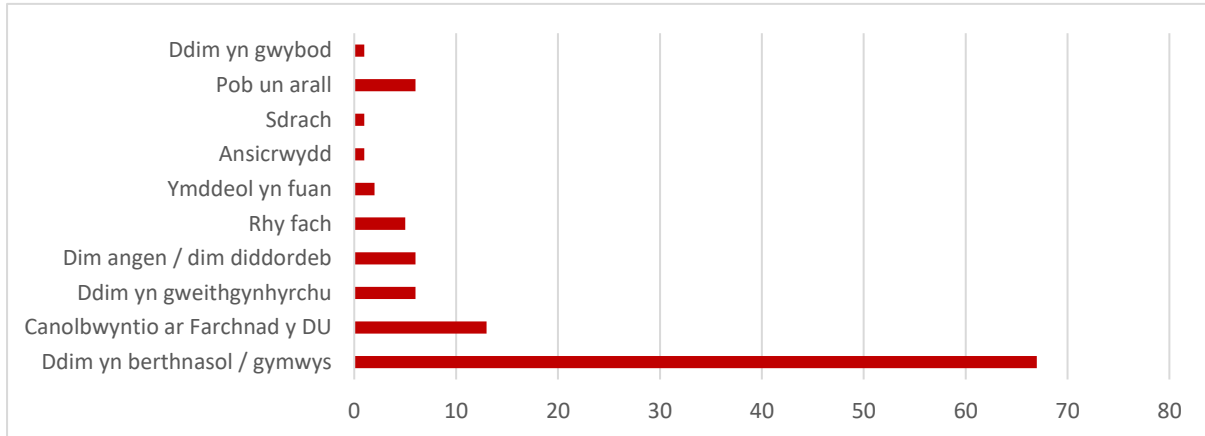
Un o'r canfyddiadau allweddol a gafwyd o'r *Arolwg cyllid allforio* oedd, ymysg y rhai oedd yn ystried allforio, dim ond tri o BBaCh wnaeth gyfaddef eu bod erioed wedi chwilio am gyngor mewn perthynas â gweithgarwch allforio.

Pan ofynnwyd iddynt ymhle y byddent yn mynd ati i chwilio am wybodaeth a chyngor ynglŷn ag allforio, byddai 22% o BBaCh a oedd yn ystried allforio yn defnyddio'r rhynggrwyd / Google, ac fe ddatgelodd 19% (14 o 72 o ymatebwyr) y byddent hwy yn chwilio am gymorth gan Lywodraeth Cymru / Busnes Cymru. Fe adroddodd ychydig dros un rhan o bump (22%, 16/72) o gwmnïau un ai nad oeddent yn gwybod neu'n ansicr ble i chwilio am wybodaeth a chyngor am allforio.

4.3. BBaCh ddim yn ystyried allforio

Roedd cyfanswm o 369 o BBaCh yn yr *Arolwg* a ymatebodd nad oeddent yn ystyried allforio yn y dyfodol. Mae Ffigur 17 yn rhoi dadansoddiad o pam y gwnaethant roi yr ymateb hwn. Mewn ychydig dros ddwy ran o dair o achosion, dywedodd y BBaCh nad oedd allforio naill ai'n berthnasol / ddim yn berthnasol i'r sector / gwasanaeth na'r nwyddau a gynhyrchir. Atebodd 47 o BBaCh eraill eu bod yn canolbwyntio ar farchnadoedd domestig, gyda 23 yn dweud nad oeddent yn cynhyrchu ond eu bod yn gwmnïau gwasanaethau. Roedd yr ymatebion eraill yn cynnwys: dim diddordeb / dim angen (6% o'r 369 o BBaCh a oedd yn ymateb); eu bod yn rhy fach (5%), ymddeoliad (2%), ansicrwydd ac allforio yn 'ormod o drafferth' (1% yr un).

Ffigur 17: Grŵp Ddim yn Ystyried Allforio: % Cwmnïau sy'n nodi rhesymau (symbylwyd, n = 369)

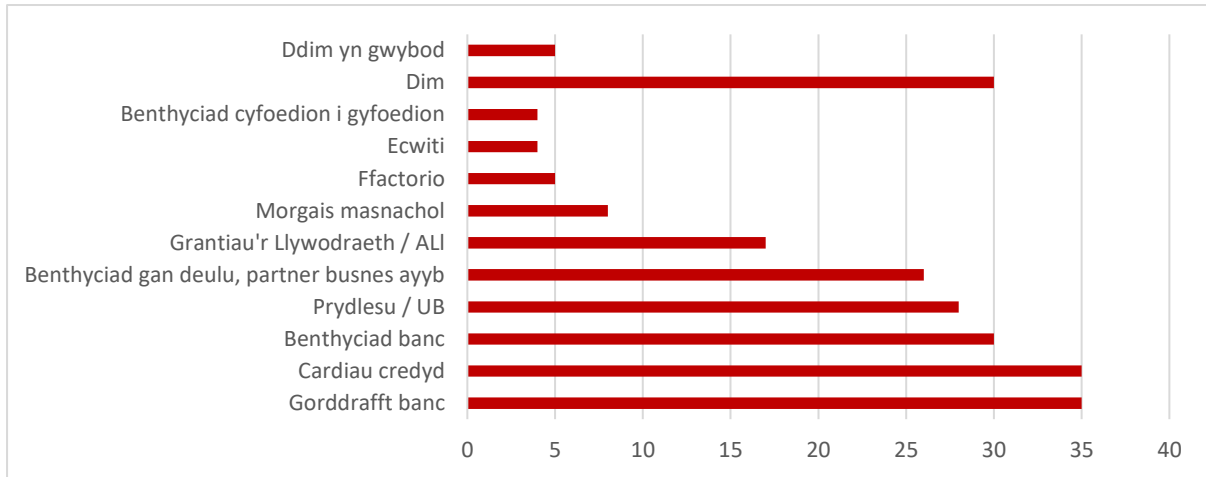
4.4. Cyllid cyffredinol

Er mwyn archwilio'n well sut y mae gwahanol grwpiau o BBaCh yn ymwneud ag opsiynau cyllid allforio, archwiliodd yr Arolwg sut mae'r BBaCh hyn yn ymgysylltu'n fwy cyffredinol â chyllid allanol. Efallai y bydd cysylltiad isel â chynnyrch cyllid cyffredinol yn cynnwys rhai cysylltiadau gydag ymgysylltiad is â chynhyrchion cyllid allforio.

Mae Ffigur 18 yn archwilio y defnydd a wneir o wahanol ffynonellau cyllid ymhlith y grŵp o 131 o allforwyr, allforwyr cyflenwi ac ystyrwyr allforio. Yn gyffredinol, defnyddiodd 35% o'r grŵp hwn gyfleusterau gorddrafft a / neu gardiau credyd, 30% o gyllid benthyca cyflogedig, gyda 28% yn defnyddio prydlesu neu hurbwrcasu. Mae yna rywfaint o amrywiad mewn ffynonellau cyllid ar draws y gwahanol grwpiau. Er enghraifft, mae gan y grŵp allforwyr cyflenwi lefelau uwch o ddefnydd gorddrafft banc, tra bod y grŵp allforwyr yn gwneud mwy o ddefnydd o gyfleusterau cerdyn credyd. Dywedodd rhyw 30% o'r 131 (40 o gwmnïau) nad oeddent yn defnyddio unrhyw ffynonellau cyllid.

Ffigwr 18: Allforwyr, allforwyr cyflenwadau a grŵp ystyrwyr allforio: % o gwmnïau sy'n nodi gwahanol ffynonellau cyllid (n=131)

4.5. Cyllid allforio - grŵp allforwyr

Roedd ail ran yr Arolwg yn canolbwyntio ar faterion sy'n ymwneud â chyllid allforio i gwmnïau.

Ymhlith y grŵp allforwyr o 56 o BBaCh bach, dim ond 7 a adroddodd eu bod yn defnyddio rhai mathau o gynnyrch cyllid allforio. Roedd pedwar o'r 7 BBaCh yn defnyddio cymorth cyfnewid tramor, roedd 2 yn defnyddio benthyciadau i dalu costau cyfalaf gwaith contract allforio; roedd un o'r 7 yn defnyddio cymorth bond, ac yr oedd un yn defnyddio yswiriant neu warantau i dalu am risg o beidio â thalu. Fodd bynnag, ni ddefnyddiodd 85% o gwmnïau yr un o'r cymorth cyllid allforio penodol hwn. O'r 49 o gwmnïau nad oeddent yn defnyddio cyllid allforio ar hyn o bryd (gan gynnwys 1 ddim yn gwybod), dim ond 3 a oedd wedi ei ddefnyddio yn y gorffennol, ac o'r 3 chwmni hyn maen nhw wedi peidio â defnyddio'r cyllid naill ai yn syml oherwydd diffyg contract cyflenwr, roeddynt wedi clirio'r ddyled neu am resymau a wnelo llif arian.

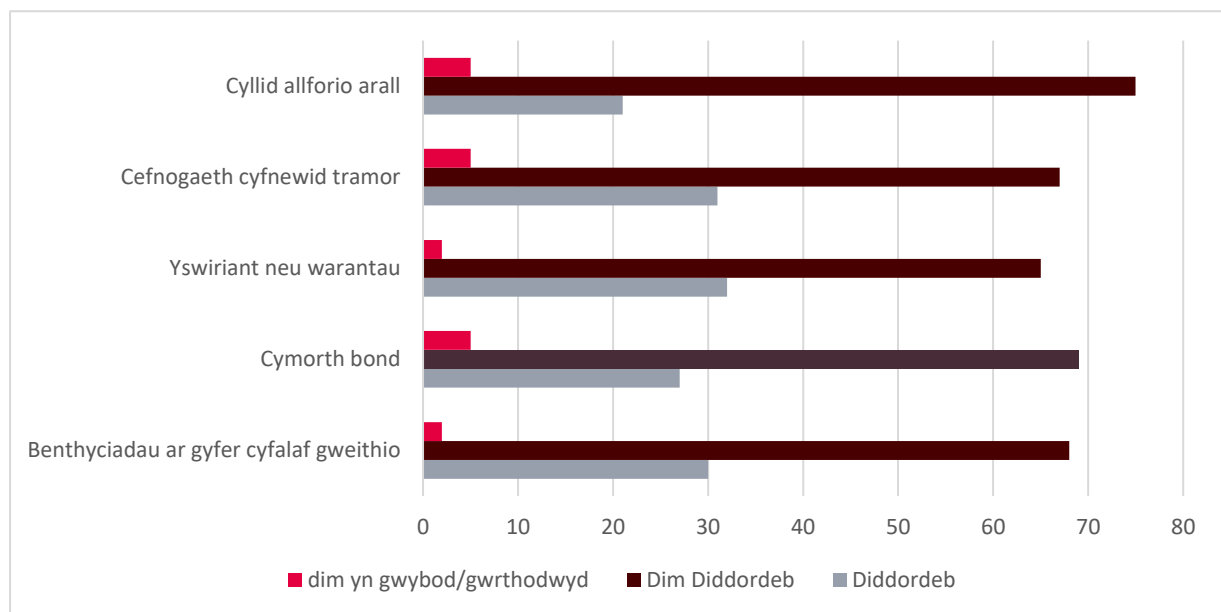
O'r nifer fach o allforwyr yn y sampl a ddefnyddiodd cyllid allforio (7), mewn tri achos fe ddaeth hwn gan fanciau, ac mewn dau achos gan sefydliadau ariannol eraill. Nid oedd dau o'r BBaChau yn gwybod beth oedd y ffynhonnell ariannu. O'r 7 allforwyr hyn, roedd 6 yn ymwybodol o ffynonellau ariannu / cyllid gan gynnwys banciau gyda 3 yn ymwybodol o ffynonellau o ran Cyllid Ariannu Allforio yr DU (UKEF) a Banc Datblygu Cymru.

Dywedodd pump o'r rhai a ddefnyddiodd cyllid allforio fod y broses o wneud cais am gyllid allforio naill ai'n rhwydd neu'n weddol hawdd ac roedd 5 yn fodlon gyda'r amser a gymerodd i ymgeisio. Dim ond 2 BBaChau a gytunodd, heb y cyllid a ddarparwyd, na fyddent wedi gallu allforio, gyda 3 BBaCh yn datgelu nad oedd y cyllid wedi gwneud fawr o wahaniaeth i'w gallu (oedd) i allforio. Fodd bynnag, dadleuodd 3 BBaCh ei bod yn debygol y byddent yn parhau i fod angen cyllid allforio (h.y. benthyciadau i dalu am gyfalaf gwaith, a chymorth bond).

Datgelodd yr Arolwg nad oedd gan y rhai yn y grŵp allforio a oedd erioed wedi defnyddio cyllid allforio, a hynny naill ai ar hyn o bryd neu yn y gorffennol (45 o BBaCh), roedd oddeutu 74% (33 BBaCh) nad oedd yn gwybod bod cymorth ariannu ar gael i gynorthwyo gyda gweithgarwch allforio. O'r 11 o BBaCh a oedd yn ymwybodol o ddarpariaeth allforio ond nid oeddent erioed wedi ei ddefnyddio, roedd 5 yn ymwybodol o gyllid allforio ar ffurf cymorth cyfnewid tramor, neu yswiriant / gwarantau, gyda 4 yn ymwybodol o gefnogaeth bond a benthyciadau cyfalaf gwaith. O'r 11 BBaCh hyn, nid oedd yr un ohonynt wedi gwneud cais am gyllid erioed i helpu gydag allforio.

Dengys Ffigur 19 y lefel o ddiddordeb mewn gwahanol gynhyrchion cyllid allforio ar gyfer 48 o allforwyr nad ydynt ar hyn o bryd yn defnyddio cyllid allforio. Dim ond 30% o'r grŵp hwn o BBaCh oedd â diddordeb mewn benthyciadau i dalu am gyfalaf gweithio, 27% â diddordeb mewn cymorth bond ar gyfer contractau tramor, 33% â diddordeb mewn yswiriant neu warantau i dalu am risgiau sydd a wnelo peidio â thalu, a 32% â diddordeb mewn cymorth cyfnewid tramor i warchod rhag amrywiadau mewn arian cyfred.

Ffigur 19: Allforwyr nad ydynt yn defnyddio cyllid allforio ar hyn o bryd: % sy'n dangos diddordeb / dim-ddiddordeb mewn cynhyrchion cyllid allforio gwahanol (n=48)

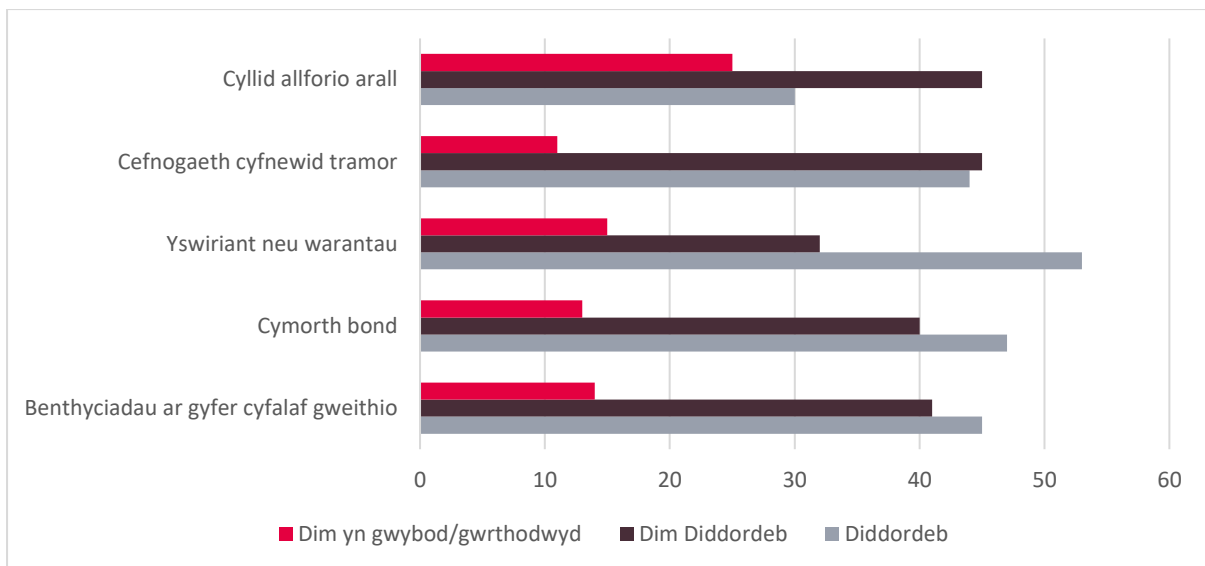

4.6. Cyllid allforio - allforwyr cyflenwadau a grŵp ystyrwyr allforio

O'r 75 o BBaCh yn y grŵp hwn, nid oedd 76% yn ymwybodol bod cynhyrchion ariannol ar gael i gynorthwyo gydag allforio. O'r 14 BBaCh a oedd yn ymwybodol o gyllid allforio, nid oedd yr un ohonynt wedi gwneud cais am gyllid erioed i helpu gydag allforio. Fodd bynnag, roedd 10 yn ymwybodol o fodolaeth benthyciadau i gwmpasu gofynion cyfalaf gwaith contract allforio, roedd 7 yn ymwybodol o yswiriant a gwarantau i dalu am beidio â thalu, roedd 6 yn ymwybodol o gefnogaeth bond ac roedd 6 arall yn ymwybodol o gefnogaeth cyfnewid tramor.

Mae Ffigwr 20 yn dangos y lefelau o ddiddordeb wrth wneud cais am gymorth cyllid allforio yn y dyfodol ar gyfer y 75 o BBaCh yn y grŵp allforiwr cyflenwi a'r grŵp ystyrwyr allforio. Mae Ffigwr 20 yn datgelu bod gan 45% o'r grŵp hwn o BBaCh ddiddordeb mewn benthyciadau i dalu am gyfalaf gwaith, 48% mewn cymorth bond ar gyfer contractau tramor, 53% mewn yswiriant neu warantau i dalu am risgiau o beidio â thalu, a 43% â diddordeb mewn cymorth cyfnewid tramor i warchod rhag amrywiadau arian cyfred.

Ffigwr 20: Grŵp allforwyr cyflenwadau a'r grŵp ystyrwyr allforio: % yn dangos diddordeb / dim diddordeb mewn cynhyrchion cyllid allforio gwahanol (n=75)

5. Casgliadau

Mae'r adroddiad hwn wedi tynnu ar ymchwil sy'n bodoli eisoes ac Arolwg penodol o BBaCh ar gyllid allforio i ymchwilio i'r dirwedd allforio bresennol, yn ogystal â'r cynhyrchion a'r gwasanaethau sy'n cefnogi allforio yng Nghymru. Mae'r adroddiad hwn wedi pwysleisio'r ddibyniaeth gref sydd gan allforwyr Cymru ar gwsmeriaid yr Undeb Ewropeaidd. Mae angen mwy o ymchwil i archwilio tueddiadau allforio BBaCh eu maint yn enwedig, gyda llawer o'r sylfaen ystadegol swyddogol bresennol yn ymwneud â thueddiadau mewn allforion ymysg nifer cymharol fach o gwmnïau gweithgynhyrchu mawr yng Nghymru.

Mae gwerth allforion Cymru wedi cynyddu yn ystod y blynyddoedd diwethaf, gydag allforion i farchnadoedd yr UE yn gweld y cynnydd mwyaf. Mae allforion i'r UE yn cynrychioli 60% o gyfanswm gwerth allforio Cymru. Gallai gadael yr UE yn amlwg gael effaith andwyol ar allforion o'r fath. Datgelodd yr *Arolwg cyllid allforio* fod 45% o allforwyr BBaChau naill ai'n disgwyl i werthiannau tramor gynyddu neu aros yr un fath. Fodd bynnag, mae llawer o'r ddadl ar effaith trawsnewid / pontio yr UE wedi bod o gwmpas cwmnïau mawr yng Nghymru, a'u gweithgarwch allforio.

Gall BBaCh wynebu risgiau mwy neu fwy unigryw mewn gwerthiannau tramor, ac efallai y bydd angen cyngor allforio penodol a chynhyrchion ariannol allforio penodol arnynt. Mae'r adroddiad yn dangos nad yw niferoedd mawr iawn o BBaCh yng Nghymru yn allforio, ond mae'r *Arolwg cyllid allforio* yn dangos, o'r cwmnïau hynny sydd yn allforio, ychydig ohonynt sydd wedi chwilio i ac wedi defnyddio cyngor ar allforio.

Mae cynhyrchion ariannu yn parhau i gael eu hystyried fel rhwystr. Mae un rhan o dair o'r BBaCh sy'n allforio, neu'n ystyried allforio, yn ystyried fod cael mynediad at gyllid yn rhwystr. Mae gan BBaCh Cymru fynediad at gyllid allforio gan amrywiaeth o ddarparwyr a ddylai liniaru'r broblem hon. Fodd bynnag, dangosodd yr Arolwg fod ymwybyddiaeth yn isel ymhlith allforwyr a'r BBaCh hynny sy'n ystyried allforio, ond gyda rhywfaint o ddiddordeb gan y BBaCh hyn mewn amrywiaeth o gynnyrch cyllid allforio a gwasanaethau cymorth.

6. Camau a gweithrediadau yn y dyfodol

Mae canfyddiadau'r adroddiad hwn yn cyfeirio at gyfres o gamau gweithredu a phwyntiau ymchwil pellach a amlinellir isod.

6.1. Bylchau cynnyrch mewn cyllid allforio

Dangosodd yr *Arolwg cyllid allforio* fod cyllid i gynorthwyo allforio BBaCh a risg cyfnewid tramor yn rhwystrau i tua 30% o allforwyr BBaChau sy'n cymryd rhan yn yr Arolwg. Er bod cynhyrchion cyllid allforio sydd ar gael sy'n gweithio i gefnogi allforion o Gymru, mae'r *Arolwg cyllid allforio*, a'r deunydd adolygu yn yr adroddiad hwn, yn awgrymu bod angen targedu cyllid allforio i gwmnïau llai Cymru. Yr hyn oedd yn achosi yr un faint o bryder oedd bod yr Arolwg hefyd wedi datgelu lefel isel o ymwybyddiaeth o'r cynhyrchion cyllid allforio sydd ar gael, a phrin yw'r defnydd o gynhyrchion.

Mae'r adroddiad hefyd yn nodi bwch wrth ddarparu cynhyrchion cyllid allforio a gynigir gan UKEF. Mae gofyniad i ddarparu cynhyrchion cyllid allforio ar gyfer BBaCh nad ydynt yn gallu bodloni'r trothwyon trosiant / gwerth cytundebol (contract) sy'n ofynnol gan UKEF. Mae'n amlwg, er bod gwelliannau diweddar i'r broses, mae cynhyrchion cyllid allforio UKEF yn anodd eu cael ar gyfer BBaCh yng Nghymru. Yn wir, hyd yn oed gyda BBaCh mwy, mae mynediad i ddarpariaeth UKEF yn dibynnu'n rhannol ar y banciau sydd â'r archwaeth risg ac arbenigedd i nodi'r ceisiadau BBaCh ar gyfer cynhyrchion cyllid allforio a fydd angen eu cyfeirio at UKEF.

Fodd bynnag, datgelodd yr *Arolwg* ddi-ddordeb gan y grŵp o ymatebwyr allforwyr mewn cynhyrchion cyllid allforio penodol. Er y gallai hinsawdd pontio presennol yr UE arwain at lunwyr polisi i ganolbwyntio'n benodol ar allforion cwmnïau mwy o Gymru, mae angen annog allforio BBaChau i wella rhagolygon economaidd Cymru yn y tymor hir. Yma, mae'r adolygiad yn dangos, er ymddengys bod digon o ddarpariaeth yn nhermau gwasanaethau cymorth allforio mwy cyffredinol, efallai na chaiff hyn ei ddyblygu yn achos cynhyrchion cyllid allforio.

6.2. Cynhyrchion cyllid penodol ar gyfer BBaCh sy'n allforio am y tro cyntaf

Mae'r casgliadau uchod yn arbennig o ddifrifol mewn perthynas â BBaChau sy'n allforwyr am y tro cyntaf. Yn wir, efallai bod y ddarpariaeth fwy cyffredinol o wasanaethau cymorth allforio i allforwyr am y tro cyntaf yn cael ei lesteirio yn syml oherwydd problemau ar gyfer ymyriadau i nodi allforwyr posibl yn y dyfodol. Yn fwy penodol mewn perthynas â chynhyrchion cyllid allforio, nid oes gan allforwyr BBaCh yn aml y profiad i gael arian gan UKEF, efallai y bydd ganddynt broblemau mwy cyffredinol wrth gael yswiriant credyd, a byddant yn wynebu anawsterau wrth wneud achosion i'w banciau am gyllid sy'n gysylltiedig â masnach. Yma gallai fod gwerth mewn ymyriadau i gefnogi BBaCh newydd sy'n allforwyr trwy broses UKEF, ond yn bwysicach na hynny, yng ngoleuni'r cynhyrchion cyllid allforio uchod sydd wedi'u hanelu'n benodol at allforwyr newydd llai.

6.3. Rôl Banc Datblygu Cymru

Mae'r casgliadau yn 6.1 a 6.2 uchod yn dangos bod Banc Datblygu Cymru mewn sefyllfa dda i fodloni'r gofynion sy'n esblygu ar gyfer cyllid allforio trwy ddatblygu cynhyrchion cyllid penodol ar gyfer cwmnïau llai. Mae Banc Datblygu Cymru mewn sefyllfa dda hefyd i weithio gyda rhanddeiliaid presennol megis UKEF i wella lefel y ddarpariaeth, ac yn wir yr ymwybyddiaeth o'r ddarpariaeth o gyllid allforio.

6.4. Ymwybyddiaeth gynyddol o gynnyrch cyllid allforio a gwasanaethau cymorth allforio cysylltiedig

Er bod yr *Arolwg cyllid allforio* wedi datgelu gofynion am gynhyrchion cyllid allforio ymhlith BBaCh yng Nghymru, mae'n bwysig cydnabod nad oedd y ddarpariaeth o gynhyrchion o'r fath o reidrwydd yn cael ei ystyried fel y rhwystr mwyaf arwyddocaol i dwf gwerthiant tramor. Mewn ymyriadau yn y dyfodol i gefnogi allforwyr BBaCh, argymhellir bod unrhyw symudiadau i ddatblygu cynhyrchion cyllid allforio ar gyfer BBaCh yng Nghymru sy'n gweithio ochr yn ochr â gwasanaethau cymorth allforio presennol yn cynnwys codi ymwybyddiaeth strwythuredig ymysg BBaCh. Fel y nodwyd yn gynharach, roedd prinder gwybodaeth BBaCh am argaeledd gwasanaethau a chynhyrchion yn ganfyddiad allweddol yn yr Arolwg.

Mae allforio wedi cael ei gysylltu gydag enillion cynhyrchiant. Dylid hyrwyddo hyn a manteision eraill allforio ymhlith BBaCh eu maint. Gellid hwyluso'r manteision hyn, a rhannu arfer gorau a phrofiad, trwy sefydlu pwyllgorau allforwyr, sef grwpiau o gwmnïau sydd ag amcanion rhyngwladol cyffredin (gan gynnwys y rhai sy'n ystyried allforio neu sydd â photensial allforio ar hyn o bryd). Efallai y bydd mwy o werth wrth ddefnyddio BBaCh eu hunain i godi ymwybyddiaeth am y manteision sy'n gysylltiedig â chynhyrchion cyllid allforio, gan fod rhwydweithio a rhannu gwybodaeth rhwng allforwyr wedi dangos fod perfformiad allforwyr yn cynyddu.

6.5. BBaCh sy'n gysylltiedig â chwmnïau rhyngwladol mwy

Gall BBaCh ennill cyfleoedd allforio trwy eu cysylltiadau busnes â chwmnïau mwy. Er enghraifft, lle mae cwmnïau peirianeg adeiladu bach Cymru yn cydweithio'n llwyddiannus â chwmnïau peirianeg rhyngwladol, gall hyn arwain yn uniongyrchol at gyfleoedd dramor. Gall dod yn rhan lwyddiannus o'r gadwyn werth i gwmnïau Cymreig mawr (neu gwmnïau eraill) fod yn fodd o ennill cydnabyddiaeth, ac o bosib ennill contractau newydd. Ar ben hynny, gall gweithio gyda chwmnïau mwy oresgyn rhywfaint o'r ansicrwydd o werthu dramor.

Datgelodd yr *Arolwg cyllid allforio* barodrwydd gan gyflenwyr Haen 1 i ymgysylltu gydag allforio yn uniongyrchol. Ymddengys bod hwn yn grŵp a fyddai'n elwa'n arbennig o gynhyrchion cyllid allforio, ac efallai y byddai ganddo'r raddfa a fyddai'n ei gwneud hi'n haws i fynd i mewn i farchnadoedd tramor newydd. Yn hyn o beth mae'r gwasanaethau newydd sy'n cael eu cynnig gan UKEF o ran cefnogi trafodion DU-DU (trwy gyflenwyr Haen 1 i gwmnïau mawr) sy'n cefnogi gwerthiannau dramor yn cael croeso mawr, ac mae codi ymwybyddiaeth o'r gwasanaeth hwn yn flaenoriaeth.

6.6. Cwmnïau Micro-Bach-Canolig

Nid yw dadansoddi BBaCh fel grŵp unffurf yn arbennig o ddefnyddiol wrth ystyried cynhyrchion cyllid allforio a mwy o wasanaethau cymorth allforio cyffredinol. Mae llawer o'r ymchwil a adolygir yn methu â gwahaniaethu rhwng allforio a phroblemau cyllid allforio cwmnïau bach yn erbyn BBaCh. Mae rhywfaint o ddisgwyliad y bydd yr anghenion hyn yn amrywio yn ôl maint y cwmni (a nodweddiad eraill), gyda'r micro-gwmnïau yn ymofyn am wahanol fathau o help o'u cymharu â BBaCh mwy sefydledig. Mae hwn yn broblem barhaus mewn ymchwil BBaCh oherwydd fe all cwmni 'bach' sy'n cyflogi 40-50 o bobl eisoes fod yn fenter amlwladol. Efallai y byddai angen i ddarpariaeth cynhyrchion cyllid allforio i fynd i'r afael â methiant y farchnad wahaniaethu ar anghenion micro - o feintiau eraill cwmnïau. Felly, mae angen i unrhyw ymyriadau gael eu targedu'n ofalus er mwyn bod fwyaf effeithiol.

6.7. Bylchau data

Er bod amrywiaeth o ffynonellau data ac arolygon yn bodoli ar hyn o bryd, mae cysoni gwybodaeth anghyflawn, sy'n defnyddio systemau dosbarthu gwahanol, yn heriol ac nid yw'n ddull manwl gywir. Mae angen ymchwil bellach i ddeall gweithgareddau allforio BBaCh eu maint yn llawnach ac felly'r marchnadoedd targed penodol ar gyfer ymyriadau. Crynhoir y prif fylchau data isod.

Allforio gwasanaethau. Mae'r data diweddaraf ar gyfer Cymru yn ymwneud â 2016, ac mae hyn yn arbrofol. Er bod allforion gwasanaethau yn llai arwyddocaol o ran gwerth nac allforion nwyddau, bydd cyfrif mwy amserol a manwl o'r allforion hyn yn helpu i sefydlu marchnadoedd targed ar gyfer cynhyrchion ariannol i gynorthwyo i allforio, oherwydd mae yna gymaint o BBaCh yng Nghymru sy'n cymryd rhan mewn gweithgareddau yn y sector gwasanaethau.

Allforion tramor o Gymru yn ôl maint cwmni. Nid yw hyn yn syml, a byddai angen cyfateb data masnach Cyllid A Thollau EM a gofnodwyd gan gynnyrch i ddata'r cwmni a nifer y gweithwyr. Fodd bynnag, byddai gwybodaeth am werth allforion o gwmnïau mawr a BBaCh yn berthnasol iawn i bolisi, hyd yn oed os mai dim ond ar lefel ddiwydiannol eang ar hyn o bryd yn ystod y cyfnod trawsnewid hwn gyda'r UE.

Nodweddion cadarn / perchenogaeth ac ymddygiad allforio. Dangosodd yr *Arolwg cyllid allforio* fod llawer o BBaCh yn ystyried nad oedd allforio yn berthnasol i'w cwmni / sector, a / neu eu bod yn canolbwyntio ar farchnadoedd domestig. Gallai ymchwil ymchwilio i ddemograffeg perchnogaeth BBaCh a gweithgarwch allforio. Byddai hyn ymhellach yn deall y cysylltiadau rhwng ymddygiad allforio BBaCh a'r nodweddion hyn.

Graddfa a nodweddion cadarn cyflenwyr Haen 1 Cymru i allforwyr y DU. Mae hwn yn fwch data mawr sydd â pherthnasedd polisi eang. Dangosodd yr *Arolwg cyllid allforio* bod gan y cwmnïau hyn barodrwydd i allforio'n uniongyrchol, ac felly gellid eu targedu i gael cymorth ariannol a chynhaliadaeth allforio eraill. Mae gwell gwybodaeth am y grŵp hwn hefyd yn taro'r angen cyffredinol am wybodaeth o ansawdd gwell ar fasnach rhynggranbarthol y DU.

Allforio BBaCh trwy gyfrwng llwyfannau digidol. Efallai bod lefel allforion BBaChau yn cael eu tanadrodd a bod BBaCh efallai yn allforio trwy lwyfannau digidol, ond nid ydynt yn sylweddoli bod eu cynhyrchion a'u gwasanaethau yn mynd dramor. Argymhellir y dylai gwaith pellach ymchwilio i'r graddau y gellid archwilio hyn gyda phartneriaid y Swyddfa Ystadegau Gwladol, a chwmnïau fel Amazon, i nodi graddfa debygol y math hwn o weithgarwch, ac unrhyw gyfyngiadau allforio penodol.

Atodiad B: Gwerth Allforion Nwyddau o Gymru yn ôl Adran Dosbarthiad Masnach Ryngwladol Safonol (SITC), 2013-2018Q3, £m

Grwp SITC	2013	2014	2015	2016	2017	2018 (Q1-Q3) *	% Twf 2013-2017
0 Bwyd ac Anifeiliaid Byw	368	375	364	402	497	380	35
1 Diodydd a Thybaco	29	33	39	32	29	19	0
2 Deunyddiau Crai	258	221	212	183	219	194	-15
3 Tanwyddau Mwynol	5,056	2,722	1,548	1,330	1,613	1,692	-68
4 Olewau Anifeiliaid a Llysiau	2	1	2	2	2	3	0
5 Cemegau	1,576	1,604	1,480	1,697	1,936	1,438	23
6 Nwyddau a Gynhyrchir	2,321	2,232	1,890	1,772	2,041	1,633	-12
7 Peiriannau a Thrafnidiaeth	6,011	5,862	6,612	7,924	8,744	6,417	45
8 Gweithgynhyrchu Amrywiol	939	1,034	1,005	1,201	1,313	977	40
9 Nwyddau eraill	50	52	102	87	84	69	68
Cyfanswm Allforion	16,610	14,136	13,254	14,630	16,479	12,820	-1

* Data dros dro yn ddarostyngedig i'r wybodaeth ddiweddaraf
Ffynhonnell: CYLLID A THOLLAU EM

Atodiad C: Gwerth allforion gwasanaeth o Gymru fesul categori swyddogaethol, 2011 i 2016, £m

Categori swyddogaethol	Gwerth allforion gwasanaeth					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Cynradd a chyfleustodau (amaethyddiaeth, cloddio, cyfleustodau)	8	..	19	19	18	28
Gweithgynhyrchu	684	958	909	1,151	1,037	1,171
Cludiant	572	469	588	377	429	577
Teithio	411	447	448	483	561	709
Adeiladu	30	16	12	28	10	13
Masnachu cyfanwerthu a moduro	62	67	91	47	29	27
Manwerthu (ac eithrio crefftau moduro)	25	27	28	30	22	19
Gwybodaeth a chyfathrebu	193	202	158	318	268	271
Eiddo tiriog, proffesiynol, gwyddonol a thechnegol	150	158	260	205	209	257
Gwasanaethau yswiriant a phensiwn	838	1,113	1,194	1,162	937	1,445
Ariannol	859	958	930	829	946	1,012
Gwasanaethau gweinyddol a chymorth	30	30	62	35	54	62
Gweinyddiaeth, iechyd ac addysg gyhoeddus; celfyddydau, adloniant a hamdden; gwasanaethau eraill	1	..	2	6	6	11
Cyfanswm ym mhob categori	3,862	4,475	4,700	4,689	4,527	5,604

Ffynhonnell: Swyddfa Ystadegau Gwladol